

Taija Kaarlenkaski

Taija Kaarlenkaski, dosentti,
erikoistutkija, yleinen historia,
Turun yliopisto; vieraileva tutkija,
Karjalan tutkimuslaitos, Itä-
Suomen yliopisto

AFFEKTIIVISIA ELÄINKOHTAAMISIA KAUPUNKIYMPÄRISTÖISSÄ Monilajinen lähiluonto verkkomedioissa

Länsimaiset kaupungit mielletään tavallisesti ihmiskeskeiseksi ympäristöiksi, mutta yhä useampien eläinlajien tottuessa ihmisen läsnäoloon ja urbaanien ympäristöjen laajentuessa kaupunkiympäristöt ovat muotoutuneet monilajisiksi. Vaikka kaupungeissa elävät villieläimet ovat usein melko huomaamattomia, kohtaamisista niiden kanssa voidaan kertoa esimerkiksi erilaisissa verkkomedioissa. Tässä artikkelissa tarkastelen ihmisten ja villieläinten suhteita kaupunkimaisissa ympäristöissä käyttäen aineistoinani Twitteristä kokoamiani päivityksiä sekä Helsingin Sanomien ja Yleisradion verkkosivuilla julkaistuja kaupunkieläimiä käsitteleviä uutisia ja uutisista kommenttiosioissa käytyjä keskusteluja. Tarkastelen kaupunkieläinten esityksiä affektiivisuuden näkökulmasta kiinnittäen erityistä huomiota tunteiden ja toimijuuksien ilmaisuihin.

Johdanto

Kotipihalla vieraileva metsäkauris, kävelyllä havaittu kiinnostava lintu tai lähimetsässä majaileva orava ovat esimerkkejä eläimistä, jotka ovat päätyneet tviittien aiheiksi. Vaikka kohtaamiset kaupunkiympäristössä elävien villieläinten kanssa voivat olla lyhytaikaisia, niiden merkityksellisyyttä osoittaa se, että niistä kerrotaan sosiaalisessa mediassa. Aika ajoin eläinten edesottamukset ylittävät myös perinteisen median uutiskynnyksen, varsinkin, jos niiden toiminta on tavalla tai toisella ihmisen näkökulmasta poikkeuksellista. Joidenkin eläinten, kuten susien ja hirvien, kohdalla pelkästään liikkuminen kaupunkialueella nähdään uutisoimisen arvoiseksi. Haittaeläimiksi tai vieraslajeiksi luokiteltujen eläinten, esimerkiksi rottien tai espanjansirueta-noiden, runsastuminen nousee niin ikään säännöllisesti uutisaiheiksi, mutta julkisuutta voivat saada myös havainnot erityisen harvinaisista lajeista sekä pulaan joutuneiden eläinten pelastaminen.

Kaupunkiympäristöissä on jo pitkään elänyt monenlaisia eläimiä ihmisten lemmikkieläimistä eläintarhojen eksoottisiin lajeihin. Vielä 1800-luvulla kaupungeissa pidettiin yleisesti myös tuotantoeläimiä, kuten lehmiä ja siipi-

karjaa. (van Dooren & Bird Rose 2012, 16; Brighenti & Pavoni 2021, 2.) Vaikka kaupungit on lähtökohtaisesti suunniteltu ihmisten asuttamiseen ja tarpeisiin, erityisesti globaalissa etelässä kaupunkialueet ovat edelleen hyvin monilajisia. Näillä alueilla kaupungeissa voi liikkua villieläinten lisäksi esimerkiksi puolivillejä koiria ja vapaana laiduntavia tuotantoeläimiä. (Swart 2011, 3–4; Wolch et al. 1995, 736.) Tässä artikkelissa kiinnitän huomioni villiksi kategorisoituihin eläimiin suomalaisten kaupunkien kontekstissa. Jako villoihin ja kesyihin tai luonnonvaraisiin ja ei-luonnonvaraisiin on yksi keskeisimmistä ihmisen tekemistä eläinten luokitteluista. Kesyille eli domestikoiduille eläimille on tyypillistä, että ne nähdään hyödyllisenä ihmisten hallinnassa olevana omaisuutena ja osana ihmisten kulttuuria. Täsmällistä rajaa villin ja kesyn eläimen välille on kuitenkin mahdotonta vetää, sillä monet villoina pidetyt eläimet ovat esimerkiksi riippuvaisia ihmisen tarjoamasta ravinnosta sekä pesä- ja suojapaikoista, ja ihmisten toiminta ja erilaiset hallinnolliset toimenpiteet vaikuttavat merkittävästi niiden elämään. (Tuomivaara 2016, 128; DeMello 2012, 51, 75–79; Nygren & Peltola 2014, 6; van Dooren & Bird Rose 2012, 16.)

Kirjoittaessani kaupunkieläimistä tarkoitan siis ihmisten omistussuhteiden ja välittömän hallinnan ulkopuolella olevia eläinlajeja, vaikka muitakin eläinryhmiä elää kaupunkialueilla myös meillä. Kuten Thom van Dooren ja Deborah Bird Rose (2012, 16) ovat huomauttaneet, yleensä nämä eläimet eivät juurikaan vedä huomiota puoleensa, sillä niiden on täytynyt usein huomattomasti sopeutua ihmisille suunniteltuihin tiloihin ja ympäristöihin tai sitten hävitä kaupungeista kokonaan. Kaupunkieläinten elinolosuhteita ei tavallisesti myöskään oteta huomioon kaupunkisuunnittelussa (Donaldson & Kymlicka 2011, 211). Viime aikoina on kuitenkin alettu yhä enemmän kiinnittää huomiota kaupunkiluonnon ja lähiympäristön esteettisyyteen ja virkistysvaikutuksiin, ja koronapandemia on vain korostanut näiden merkitystä (esim. Kummala 2016; Fagerholm et al. 2020). Kiinnostusta kaupunkien luontoympäristöihin ja niiden eläimiin on viime vuosikymmeninä lisännyt myös kaupunkiekologian (*urban ecology*) tutkimus (Wolch et al. 1995, 743–745; Kummala 2016, 17). Tavallisesti näkymättömiin jäävien lähiympäristön eläin-kohtaamisten tarkastelu tuo näkyviin uusia puolia suhteestamme luontoon ja muunlajisiin olentoihin.

Nykyiset länsimaiset kaupungit mielletään ihmiskeskeisiksi ympäristöiksi, mutta yhä useampien eläinlajien tottuessa ihmisen läsnäoloon ja urbaanien ympäristöjen laajentuessa kaupunkiympäristöt ovat muotoutuneet varsin monilajisiksi (Wolch 1998; van Dooren & Bird Rose 2012). Esimerkiksi Helsingin alueella elää tai vähintään vierailee viitisenkymmentä villiä nisäkäslajia (Aalto 2020), ja suurehkoissa kaupungeissa voi pesiä noin 50–60 lintulajia. Lisäksi kaupungeissa elää erilaisia hyönteisiä ja matelijoita, ja vesialueilla myös kaloja (Tolvanen 2002, 9, 183). Villien kaupunkieläinten tutkimuksessa on tyypillisesti keskitytty kartoittamaan tiettyjen lajien esiintyvyyttä tietyillä alueilla, ja tuloksia on käytetty hallinnollisten päätösten taustana tai lisäämään ymmärrystä kaupunkisuunnittelun vaikutuksista villieläimiin (Wolch et al. 1995, 743; ks. myös Nygren 2017; Kalof et al. 2016, 106).

Kuluneen reilun parinkymmenen vuoden aikana humanistisessa ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa on enenevässä määrin alettu huomioida ei-inhimillisiä olentoja, toimijuuksia ja eläinsuhteita. Tätä painopisteen muutosta on nimitetty eläinkäänteeksi ja alan tutkimusta ihmistieteelliseksi eläintutkimukseksi (*human-animal studies*) (ks. esim. Ritvo 2007; DeMello 2012; Nyman & Schuurman 2016). Eläinkäänteen myötä ei-inhimilliset olennot on alettu ymmärtää passiivisten kohteiden sijasta aktiivisina toimijoina ja sub-

jekteina, jotka osallistuvat ja vaikuttavat ihmisten ja eläinten kohtaamisiin ja suhteisiin (Nyman & Schuurman 2016, 1–2). Ihmistieteellinen eläintutkimus on lähtökohtaisesti monitieteistä, ja alalla toimivat tutkijat ammentavat teoreettisia ja metodisia lähtökohtia omilta taustatieteenaloiltaan. Kaupunkieläinten tutkimuksessa ovat toistaiseksi korostuneet erityisesti yhteiskuntatieteelliset ja ihmismaantieteeseen kytkeytyvät näkökulmat (esim. Wolch et al. 1995; Wolch 1998, Philo & Wilbert 2000; Nygren 2017; Barua & Sinha 2019). Humanistisia ja kulttuuritieteellisiä tarkasteluja on toistaiseksi tehty vähän (ks. kuitenkin Kalof et al. 2016). Myös arkielämässä tapahtuvat ihmisten ja kaupunkieläinten kohtaamiset ovat jääneet vähäiselle huomiolle.

Tarkastelen tässä artikkelissa erilaisten medioiden välittämiä kuvauksia ihmisten ja villieläinten kohtaamisista kaupunkimaisissa ympäristöissä kiinnittäen analyysini erityisesti ihmistieteelliseen eläintutkimukseen ja mediakulttuurin tutkimukseen. Tähänastisessa media-aineistossa tarkastelevassa eläintutkimuksessa on pitkälti keskitytty ihmisasutusten ulkopuolella eläviin villieläimiin (esim. Molloy 2011, 40–83; Salmia 2018; Grasso et al. 2020), ja sosiaalisen median tutkimuksessa on käsitelty enimmäkseen lemmikki- ja tuotantoeläimiä (esim. Maddox 2021; Linné 2016).¹ Koska aihe on etenkin Suomessa vielä varsin kartoittamaton, tavoitteenani on muodostaa yleiskuvaa siitä, miten kaupunkien villieläimiä kuvataan täkäläisessä mediassa. Kysyn, minkälaiset eläimet tulevat näkyviksi uutismedioissa ja sosiaalisessa mediassa, entä millaiset tilanteet? Millaisia tunteita tai affektiivisia reaktioita tilanteet herättävät? Minkälaisia toimijuuksia kohtaamisissa rakentuu?

Saadakseni laajan kuvan erilaisista mediaympäristöistä ja hahmottaakseni niiden mahdollisia eroja käytän aineistoina suomenkielisestä Twitteristä ko koamiani päivityksiä, joissa kuvaillaan kohtaamia kaupunkieläinten kanssa, ja *Helsingin Sanomien* ja Yleisradion (tästä eteenpäin YLE) verkkosivuilla julkaistuja kaupunkieläimiä käsitteleviä uutisia sekä uutisista kommenttiosioissa käytyjä keskusteluja. Molemmissa aineistoissa keskeisessä asemassa ovat eläimiä esittävät kuvat tai videot. Vaikka suuren osan aineistosta muodostavat verkkokeskustelut, en keskity niinkään keskustelijoiden vuorovaikutukseen vaan keskustelujen sisältöihin ja niiden välittämään kuvaan eläin kohtaamisista ja niiden merkityksistä (ks. Laaksonen & Matikainen 2013, 208). Seuraavaksi esittelen teoreettisen viitekehitykseni, minkä jälkeen kuvailen tarkemmin aineistojani ja niiden analyysia. Ensimmäinen analyysiluku käsittelee uutisoimisen ja päivittämisen arvoisia eläimiä ja toinen erilaisten eläinten hyväksyttävyyttä kaupunkiympäristöissä. Lopuksi pohdin kokoavasti kaupunkieläimiin liittyviä merkityksiä.

Kaupunkieläimet ja affektit

Tarkastelen kaupunkieläinten esityksiä affektiivisuuden näkökulmasta, ja kytken affektiivisuuden teoreettisen tarkastelun ennen kaikkea ihmistieteelliseen eläintutkimukseen ja mediakulttuurin tutkimukseen. Muita analyysilleni keskeisiä ihmistieteellisestä eläintutkimuksesta ammentavia teoreettisia keskusteluja ovat kysymykset eläinten paikoista ja toimijuudesta. Affektiivisuutta voi pitää hedelmällisenä lähtökohtana, sillä eläin kohtaamia kuvailtaessa käytetään usein affektiivista kieltä ja toisaalta myös verkkokeskusteluissa tunnereaktiot ovat keskeisiä (Nyman & Schuurman 2016, 1; Paasonen 2014, 24; Rantasila 2018, 30). Affektia on usein kuvattu kehollisena intensiteettinä, joka ilmenee erilaisina aistimuksina ja tuntemuksina kehon kohdatessa ympärillä

1 Kaupunkien villieläinten tarkastelusta mediassa ks. kuitenkin Cassidy & Mills 2012; Kalof et al. 2016; Puro 2009.

olevia asioita ja muita olentoja. Affektiivisuudella tarkoitetaan kohtaamisia, joissa osapuolet vaikuttavat toisiinsa ja tulevat vaikutetuiksi. Vaikka joissakin tutkimuksissa affektin ja emotion käsitteitä on pidetty erillisinä ja nähty emotion kuvaavan lähinnä yksilön sisäistettyä tunnetilaa, näen itse Sara Ahmedin ja Susanna Paasonen tavoin, että affekti ja emotion ovat rinnakkaisia ja arkisissa tilanteissa toisiinsa kytkeytyviä. (Ahmed 2004; Ahmed 2010, 32–33; Paasonen 2014, 24–25; Nygren & Peltola 2014, 5–6.) Kuten Paasonen (2014, 25) on esittänyt, affektiiviset keholliset reaktiot ja emotionit ovat ”saman tunnetekstuurin säikeitä, jotka sysäävät toinen toistaan liikkeeseen: affektiiviset reaktiot eivät ole kokemuksen tasolla erotettavissa muistoista, arvoista ja kokemuksista”.

Nina Nygrenin ja Taru Peltolan mukaan affektin käsitteellä voidaan kuvata tilannekohtaista kehollista vastavuoroisuutta ihmisten ja muiden eläinten välillä. Ymmärränkin kaupunkiympäristöjen monilajiset kohtaamiset heidän näkemystensä mukaisesti kehollisina affektiivisina tilanteina, joihin usein kytkeytyvät erilaiset odotukset ja yllätykset. (Nygren & Peltola 2014, 5–6.) Joidenkin eläinten havaitseminen ihmisasutuksen keskellä on tavanomaista ja näitä kohtaamisia jopa odotetaan ja etsitään. Monet ihmiset ovat kiinnostuneita eläimistä ja haluavat kohdata niitä, ja nämä kohtaamiset ovat usein aistivoimaisia ja tuottavat henkilökohtaista mielihyvää (Nyman & Schuurman 2016, 1). Usein eläimet kuitenkin onnistuvat yllättämään – toiminnallaan tai pelkällä olemassaolollaan tietyssä paikassa (ks. Nygren & Peltola 2014; Hankonen 2021, 49). Näitä kokemuksia myös mielellään jaetaan toisille ihmisille, ja tätä tarvetta voidaan toteuttaa muun muassa verkkokeskusteluissa.

Sosiaalisissa ja muissa verkkomedioissa esitetyt eläinkohtaamiset ovat väistämättä ihmisen tuottamia ja medioituneita eli välittyneitä. Tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että kyse olisi pelkästään eläinten symbolisesta esittämisestä ja ihmisen identiteetin rakennusaineista. Kuten mediatutkija Claire Parkinson on esittänyt, välittyneisyys ei sulje pois ruumiillista kohtaamista. Videoiminen, valokuvaus tai eläimen toiminnan muu tallentaminen edellyttää ihmisen, eläimen ja teknologian materiaalista kohtaamista. Myös näiden medioitujen esitysten katsominen tai lukeminen on kehollinen affektiivinen kokemus, jossa ruumiillinen muisti ja tieto sekä kulttuuriset aistikokemukset aktivoituvat. Kuitenkaan kuvallinen tai sanallinen esitys ei mitenkään voi välittää ruumiillista kokemusta sellaisenaan, vaan välittymisen prosessit ovat aina tilanteisia ja nostavat esille tiettyjä aistimuksia, näkökulmia, tietoja ja ideologioita. Lisäksi ne nojautuvat institutionaalsiin käytäntöihin, sitoumuksiin ja merkitysjärjestelmiin. (Parkinson 2019, 3–4.) Verkkoaineistoista ei voi myöskään analysoida keskustelijoiden affekteja tai emotionioita sinänsä, vaan niiden tekstuaalisia ja visuaalisia esityksiä sekä viestien välisiä yhteyksiä (Paasonen 2014, 25). Verkkokeskustelujen analyysissä on käytetty affektiivisen tahmaisuuksien käsitettä, jolla viitataan asioille annettuun affektiiviseen arvoon, huomioon sekä asioita yhteen liittäviin miellelyhtymiin. Internetin maailmaan sovellettuna tahmaisuus on käsitetty tiettyjen aiheiden tai kulttuurituotteiden taipumuksena kiertää ja vetää puoleensa huomiota ja esimerkiksi tykkäyksiä sosiaalisessa mediassa. Tahmaisuus toimii usein itseään ruokkivana ilmiönä, sillä affektiivisyys lisää kohteen tahmaisuuksia, jolloin se kerää entistä enemmän affektiivisuutta itseensä. (Ahmed 2004, 90–92; 2010, 32–33; Paasonen 2014, 25–26; Rantasila 2018, 33–34.) Eläinkohtaamisten affektiivisyys ja niihin kohdistuva kiinnostus on omiaan tekemään niistä myös tahmeita ja erilaisia merkityskerrostumia kerääviä.

Keskustelu eläinten paikoista on yksi keskeisistä ihmistieteellisessä eläintutkimuksessa käsitellyistä teemoista. On kiinnitetty huomiota siihen, että kohtaamisen paikka ja tila vaikuttaa siinä muodostuviin affekteihin, eläimestä muodostuvaan ymmärrykseen ja arvostukseen, sekä siihen, miten ihmiset sijoittavat eläimiä tilallisesti. Eläinten tiloja voidaan pitää käsitteellisinä tiloina, jolloin kyse on konseptuaalisista rajoista ja välimatkoista ihmisten ja muiden eläinten välillä, tai erilaisina fyysisinä tiloina erämaista kaupunkeihin. Tiloja voidaan jakaa 1) vain eläinten asuttamiin, 2) ihmisten ja eläinten jakamiin ja 3) pelkästään ihmisten asuttamiin, eläimiltä kiellettyihin tiloihin. Kuitenkaan eläimet eivät useinkaan kunnioita näitä ihmisten määrittämiä käsitteellisiä tai fyysisiä rajoja vaan ylittävät niitä ja ilmestyvät ”vääriin paikkoihin” (Philo & Wilbert 2000, 5–11; Nyman & Schuurman 2016, 2–3; Lähdesmäki 2020, 20–21.) Tällaisia villi–domestikoitu-rajan ylittäviä eläimiä ovat erityisesti kaupungeissa elävät villieläimet. Sue Donaldson ja Will Kymlicka ovat nimitäneet kaupunkieläimiä *liminaalisiksi eläimiksi*, koska ne eivät elä villieläinten tyysijaksi mielletyissä erämaissa, mutta eivät myöskään ole domestikoituja.² Nähdäkseni liminaalisuus kuvaa hyvin kaikkia kaupunkiympäristöissä pysyvästi eläviä tai siellä piipahtavia eläimiä, sillä ne ylittävät monia käsitteellisiä rajoja: kaupungin ja villin luonnon, sekä laajemmin ajatellen, kulttuurisen ja luonnollisen rajan. (Donaldson & Kymlicka 2011, 210–211, 216–217; ks. myös Brighenti & Pavoni 2021, 1; Shuurman & Dirke 2020, 5.) Kuten Donaldson ja Kymlicka (2011, 216) huomauttavat, asenteet kaupunkieläimiä kohtaan ovat usein intensiivisiä, mutta harvoin kovin yksinkertaisia tai johdonmukaisia.

Uusimmassa kaupunkieläimiä käsittelevässä tutkimuksessa on alettu kiinnittää huomiota myös siihen, mitä urbanisoituminen merkitsee eläimille itselleen, ja on alettu tarkastella eläimiä sosiaalisten ja tilallisten suhteiden rakentajina sekä kulttuurisina toimijoina (Brighenti & Pavoni 2021, 3; van Dooren & Bird Rose 2012; Barua & Sinha 2019, 1161; Nygren 2017, 164–167). Eläinten käsittäminen affektiivisina toimijoina onkin yksi ihmistieteellisen eläintutkimuksen viimeaikaisista painotuksista (Nyman & Schuurman 2016, 3). Tässä artikkelissa ymmärrän toimijuuden relationaalisena eli suhteissa rakentuvana. Tällöin toimijuus ilmenee valmiutena houkutelua ja inspiroida toisia aktivoitumaan ja toimimaan, eli toimijuus on aina toimijuutta suhteessa johonkin (Despret 2013, 38–41, 44). Eläinten toimijuus voi näkyä esimerkiksi niiden kykyä muokata ympäristöään ja ainakin jossain määrin intentionaalisenä toimintana, jolloin eläimet voivat vaikuttaa erilaisiin yhteiskunnallisiin ja historiallisiin prosesseihin (Pearson 2016, 15). Toisaalta ihmisten ja muiden eläinten kohtaamisissa myös eläimet on alettu nähdä subjekteina, jotka voivat affektoitua ja muuttaa omaa toimintaansa sen mukaisesti (Nyman & Schuurman 2016, 2).

Aineistot ja niiden tulkinta

Tarkastelen eläinkohtaamisten esittämistä ja näkyväksi tekemistä kahdenlaisen media-aineiston avulla: kohteena ovat *Helsingin Sanomien* ja YLE:n verkkosivuilla julkaistut uutiset ja niistä kommenttiosioissa käydyt keskustelut sekä Twitterissä julkaistut päivitykset. Erilaisissa mediaympäristöissä julkaistujen materiaalien avulla pyrin saamaan kuvaa siitä, millaiset kaupunkieläimet ja millaiset kohtaamiset nostetaan valtakunnalliseen julkisuuteen, ja millaiset taas saavat tilaa epävirallisemmassa sosiaalisen median kontekstissa. Myös uutissivujen kommenttiosiot tuovat esille tavallisten lukijoiden näkemyksiä

2 Donaldsonin ja Kymlickan käsitettä liminaalinen eläin käytetään myös Outimaja Hakalan ja Matilda Aaltosen videoteoksessa *Lajienvälisiä kohtaamisia*, jossa kuvataan ihmisten ja kaupunkieläinten suhteita (Hakala 2021).

eläinuutisten käsittelemiin aiheisiin.³ Molemmat aineistot kattavat vuoden mittaisen ajanjakson syyskuun alusta 2020 elokuun loppuun 2021. Koottu aineisto sijoittuu ajallisesti koronaviruspandemian aikaan, millä voi olla vaikutusta sen sisältöihin. Vuoden 2020 Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksen mukaan verkkolehtien ja televisioyhtiöiden uutissivujen seuraaminen lisääntyi yhdeksällä prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta, ja erilaisten yhteisöpalvelujen käyttö kasvoi lähes yhtä paljon (Tilastokeskus 2020). Lisäksi lisääntynyt luonnossa liikkuminen on saanut kenties ihmiset tarkkailemaan lähiympäristöäänkin tarkemmin. Esimerkiksi tviiteissä kerrottiin etätyön lomassa tehdyistä kävelyretkistä lähiympäristöön tai etätyöläisen ikkunaan koputtelemaan tulleista linnuista.

Helsingin Sanomien ja YLE:n verkkouutiset valikoituivat aineistohaun kohteeksi, sillä ne ovat valtakunnallisesti hyvin tunnettuja ja luettuja, ja oman arkikokemukseni perusteella olin havainnut, että niissä uutisoidaan kaupunkieläimistä verrattain usein. Tein molemmissa palveluissa haut hakusanoilla ”kaupunkieläin” ja ”cityeläin” ja poimin tuloksista ne uutisjutut tai yleisönosastokirjoitukset, jotka käsitelivät suomalaisia kaupunkeja. *Helsingin Sanomista* artikkeleita kertyi 49 kappaletta ja YLE:n sivuilta 26. Kaikkiin *Helsingin Sanomien* artikkeleihin liittyi kommenttiosio, joissa kommenttien määrä artikkeleita kohti vaihteli nolasta 91:een. Yhteensä *Helsingin Sanomien* artikkeleihin liittyen julkaistiin 623 kommenttia. YLE:n artikkeleista vain viisi oli syystä tai toisesta avattu keskustelulle, ja kommentteja näihin artikkeleihin julkaistiin yhteensä 101. Suurin yksittäinen kommenttimäärä artikkelissa oli 39 kommenttia. *Helsingin Sanomien* artikkelit keskittyivät maantieteellisesti pääasiassa pääkaupunkiseudulle, kun taas YLE:n aineistoissa käsiteltiin monia kaupunkeja Vaasasta Kajaaniin ja Lappeenrannasta Jyväskylään, vaikka pääkaupunkiseutu nousikin keskeisimmäksi yksittäiseksi alueeksi. Kaupungin koko tai sijainti ei kuitenkaan vaikuttanut merkittävästi uutisten tematiikkaan tai käsittelytapoihin: hirven ilmestyminen kaupunkialueelle on uutinen niin Lappeenrannassa kuin Helsingissä ja rottia haluttiin karkottaa Mikkelistä Vaasaan. Lisäksi osa jutuista tarkasteli kaupunkieläimiin liittyviä kysymyksiä yleisellä tasolla kiinnittymättä tiettyyn paikkaan.

Saadakseni aineistoon mukaan myös spontaaneja havaintoja ja kokemuksia olen koonnut aineistoa Twitteristä. Liityttyäni itse palveluun loppuvuodesta 2020 havaitsin, että käyttäjät tviittailevat myös kohtaamisistaan kaupunkieläinten kanssa, ja aloin tallentaa kirjanmerkkeihini syötteessä vastaan tulleita tviittejä aiheesta. Lisäksi olen systemaattisesti hakenut tviittejä Twitterin hakutoiminnolla hakusanoilla ”kaupunkiluonto”, ”cityeläin” ja ”luontokaupungissa”⁴ samalta ajanjaksolta kuin uutisaineistoakin. Näin aineistoon tuli mukaan 199 tviittiä kommenttiketjuineen. Suomalaisista 16–89-vuotiaista noin 13 prosenttia seurasi Twitteriä vuonna 2020, ja yleisintä sen käyttö oli 16–34-vuotiaiden ikäryhmässä. Miehet käyttävät Twitteriä hieman useammin kuin naiset. (Valtari 2020.) Twitteriä on kuitenkin luonnehdittu painoarvoltaan käyttäjämääriään suuremmaksi, koska käyttäjissä on paljon päättäjiä ja median edustajia. Twitterin läheinen kytkeytyminen journalismiin näkyy myös siinä, että aineistoni verkottuvat keskenään: Twitterissä julkaistaan linkkejä eläinaiheisiin uutisiin ja toisaalta monet uutiset ovat saaneet alkusäyksensä sosiaalisen median päivytyksestä. Vaikka palvelua on luonnehdittu ”eliitin mediaksi”, tämä ei kuitenkaan nähdäkseni korostu kaupunkieläimistä keskustellessa, sillä aihe on useimmiten arkipäivään liittyvä ja se koskettaa harvoja ammatillisesti. (Ks. Isotalus et al. 2018.) Lisäksi kysymykset edustavuudesta tai keskustelijoiden iästä, sukupuolesta tai taustasta eivät välttämättä

3 Aineistojen valintaan vaikutti myös havainto siitä, että niin sanottujen tavallisten ihmisten arkipäiväisiä kokemuksia kaupunkieläimistä on hankalaa saada esiin esimerkiksi kirjoituspyynnöllä. Tutkimushankkeemme ”Takaisin kohti lajienvälisyyttä – suullisen kansanrunouden, populaarikulttuurin ja muistitiedon posthumanistiset tulkinnot” järjesti vuonna 2021 aiheeseen liittyvän kirjoituskeruun, mutta saimme siihen vain kymmentä vastausta.

4 Käytin hakusanaa ”kaupunkiluonto” havaittuani, että sanalla ”kaupunkieläin” ei tule juuri lainkaan tuloksia. Kaupunkiluonto-hakusana tuotti paljon muitakin kuin eläimiin liittyviä tuloksia, joten seuloin tuloksista aineistooni ne tviitit, joissa eksplisiittisesti käsiteltiin eläimiä. Sekä uutispalveluiden että Twitterin kohdalla olisi varmasti ollut mahdollista saada koottua huomattavasti enemmän aineistoa, jos hakusanoina olisi käyttänyt yksittäisten eläinten nimityksiä, kuten ”citykettu” tai ”citykani”, mutta tällöin aineistoon mukaan tulevat eläinlajit olisivat olleet tutkijan määrittämiä. Yleisemmillä hakusanoilla oli mahdollista saada mukaan enemmän eläinlajien kirjoja, vaikka aineisto todennäköisesti jäikin määrällisesti pienemmäksi. Laadullisen tutkimuksen tarpeisiin sitä on nähdäkseni kuitenkin riittävästi.

ole verkkokeskustelujen kohdalla oleellisia (Hakala & Vesa 2013, 225), kun tavoitteena on selvittää esimerkiksi eläinkohtaamisten representaatioita ja niiden affektiivisuutta.

Sekä uutispalveluja ja niiden kommenttiosioita että Twitteriä voi luonnehtia julkisiksi medioiksi. Twitterin sekä YLE:n sisältöjä pääsee näkemään kuka tahansa rekisteröitymättä, mutta *Helsingin Sanomien* sisältöjen rajaton käyttö vaatii vähintäänkin digitilauksen. Vuonna 2020 lehden digitaalinen sisältö saavutti keskimäärin reilut 1,5 miljoonaa lukijaa viikossa, eli se oli suomalaisen sanomalehtien joukossa laajalevikkisin (KMT 2020). Lehden kirjoitusten kommentointi edellyttää verkkopalveluun kirjautumista, ja kommentit ovat moderoituja, eli ne luetaan läpi ennen julkaisemista sisällön asiallisuuden varmistamiseksi. Keväästä 2021 alkaen suurinta osaa artikkeleista on voinut kommentoida vain omalla nimellä. (*Helsingin Sanomat* 2021.) YLE:n keskusteluihin voi osallistua omalla nimellä tai nimimerkillä, ja verkkosivuilla on käytössä joko esi- tai jälkimoderointi (YLE 2019). Vaikka kokoamani aineisto on julkaistu laajasti seuratuilla foorumeilla, kirjoittajat tai tviittaajat eivät ole välttämättä tiedostaneet, että heidän tuottamansa kirjallinen tai visuaalinen aineisto voisi tulla tutkimuksen kohteeksi. Näin ollen tällaista aineiston keruuta voi luonnehtia piilohavainnoinniksi. Verkkokeskustelujen käyttöä tutkimuksessa ilman aineistoa tuottaneiden informointia on kuitenkin pidetty mahdollisena silloin, kun aineisto ei ole luonteeltaan arkaluontoista ja se on julkisesti saatavilla.⁵ Käsittelemääni aihepiiriä ei voi sanoa arkaluontoiseksi, ja keskusteluissa tai tviiteissä nostetaan harvoin esille henkilökohtaisia asioita. Tunnistettavuuden minimoimiseksi en käytä tässä artikkelissa uutisia kommentoineiden nimiä tai nimimerkkejä, vaan olen korvannut ne aineiston kokoamisessa muodostuneilla juoksevilla tunnisteilla. (Turtiainen & Östman 2013, 56–59; Sveningsson Elm 2009, 73; Venäläinen 2017, 9.) Tekijänoikeuksien toteutumiseksi viittaa puolestaan Twitter-aineistoon tviittaajan nimellä (ks. Ahteensuu 2019).

Sekä uutismedioiden että Twitterin aineistoissa keskeisessä asemassa ovat eläimiä esittävät kuvat tai videot. Muutamaa yleisönosastokirjoitusta lukuun ottamatta kaikissa *Helsingin Sanomien* ja YLE:n uutisissa oli mukana vähintään yksi kuva uutisen aihepiiristä, tai video, joka usein oli paikalla olleen lukijan kuvaama. Myös suurimmassa osassa Twitter-päivityksistä mukana oli kuva tai video. Videoita on luonnehdittu huomion kiinnittäjiksi, jotka houkuttelevat jäämään ja palaamaan sivustolle sekä jakamaan sen sisältöä eteenpäin. Videot voi nähdä tahmaisina affektiivisina sisältöinä, jotka kytkeytyvät internetin viihteellisyyteen. (Paasonen 2014, 25.) Onkin esitetty, että niin sanotuissa uusissa tiedonvälityksen muodoissa, kuten internetissä, sanojen ja kuvien suhde on saanut uudenlaisia entistä tiiviimpiä muotoja. Tarkastellen kuvallista ja kielellistä materiaalia yhdessä, kiinnittäen huomiota niiden yhteyksiin ja konteksteihin. (Ks. Kupiainen 2007, 37, 53.) Jäsenän aineistoja sisällönanalyysin keinoin, eli olen luokitellut sekä uutistekstejä ja tviittejä että näiden molempien kuvitusta niiden aihepiirien mukaan, minkä avulla olen saanut selville aineistojen yleisimmät teemat ja tavat tehdä kaupunkieläimiä ja niiden toimijuutta näkyviksi. Tämän jälkeen olen paneutunut tarkemmin eläinten affektiiviseen luokitteluun hyväksytyiksi ja ei-hyväksytyiksi ja näiden kategorisointien tekstuaalisiin ja kuvallisiin ilmaisuihin. Analyysini on teorialähtöistä siinä mielessä, että kiinnitän erityistä huomiota affektien ja toimijuuksien ilmaisuihin. (Ks. Laaksonen & Matikainen 2013, 208; Hakala & Vesa 2013; Seppänen 2005, 162–168.)

5 EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen tietosuojalain perusteella tutkimushankkeesta on julkaistu tiedote Itä-Suomen yliopiston internet-sivuilla, koska kaikkien tutkittavien informointi olisi ollut mahdotonta. Ks. <https://www.uef.fi/fi/henkilötietojen-kasittely#paragraph-11248>.

Uutisoimisen ja päivittämisen arvoiset eläimet

Eläimet ovat kiinnostavaa sisältöä maailmanlaajuisesti niin sosiaalisessa mediassa kuin perinteisimmissäkin joukkotiedotusvälineissä, kuten televisiossa, radiossa sekä sanoma- ja aikakauslehdissä. Eläimiin liittyvät aiheet muodostavat merkittävän osan niin sanotuista ”pehmeistä uutisista”, jotka tarjoavat vastapainoa ”koville” politiikan, talouden ja kansainvälisten konfliktien uutisille. Pehmeiden uutisten tarkoituksena on herättää tunteita, sympatiaa, uteliaisuutta ja innostusta.⁶ Eläinkuvaston ja -tarinoiden levittäminen on mediayhtiöille myös taloudellisesti kannattavaa, sillä nämä sisällöt tuovat lukijoita ja katsojia. Lisäksi eläinaiheilla voi täydentää uutisvirtaa silloin, kun muita aiheita on tarjolla niukasti. Usein uutisaiheiksi nousevat yksilöidyt, jopa nimetyt, poikkeuksellisella tavalla toimivat tai erikoisen kohtalon kokeneet eläinyksilöt. Tällaiset viihteelliseen sävyyn kirjoitetut jutut voivat myös pitää yllä eri eläinlajeihin liitettyjä stereotypioita. (Molloy 2011, 1–6; Parkinson 2020, 66–67.) Kuten Claire Molloy (2011, 2, 7–8) ja Steve Baker (2001, xvii, 174) ovat huomauttaneet, eläinten pitäminen viihteenä ja ei-vakavasti otettavina pehmeinä uutisaiheina voi trivialisoida eläimiä, ja tällaisilla representaatioilla voi olla vaikutusta myös yleisiin käsityksiin eläimistä (ks. myös Parkinson 2020, 2). Kuitenkin erityisesti viime aikoina eläimet ovat nousseet myös vakavien uutisten aiheiksi kuudennen sukupuuttoaalton ja luontokadon myötä.

Kokoamani aineiston pohjalta näyttää siltä, että kaupunkieläimet nousevat uutisaiheiksi erityisesti silloin, kun villiin, ihmistoiminnan ulkopuoliseksi miellettyyn luontoon kuuluviksi mielletyt eläimet ilmestyvät kaupunkiympäristöön. Tällaisia tilanteita käsitteleviä artikkeleita oli yhteensä 21, ja useimmin käsitellyt lajit olivat susi (8 kirjoitusta), hirvi (6) ja merikotka (5). Lisäksi yksittäisiä juttuja kirjoitettiin ilveksestä, karpästä ja huuhkajasta. Näissä tapauksissa eläimen toiminnaksi riitti kaupunkitilassa näyttäytyminen ja siellä liikkuminen, sillä näiden eläinten havaitseminen kaupunkialueilla nähtiin poikkeuksellisina ihmisten ja eläinten tilojen rajanylityksinä. Eläinten koettiin olevan ”väärissä paikoissa”, poissa metsistä ja erämaista, jotka miellettiin niiden luonnollisiksi asuinympäristöiksi. (Philo & Wilbert 2000, 10–11; Cassidy & Mills 2012, 501–505; Kalof et al. 2016, 122; Lähdesmäki 2020, 162–168.)

Hyvin yleisiä olivat myös artikkelit vahingollisina tai harmillisina pidetyistä lajeista (18 artikkelia). Tavallisin eläin tässä juttutyypissä oli rotta (8 kirjoitusta). Hieman yllättävää oli havaita, että metsäkauriista (3) ja espanjansiruetanoista (3) kirjoitettiin yhtä usein kuin valkuposkihanhasta (3). Jälkimmäiset ovat viime vuosina nousseet taajaan uutisaiheiksi, koska niiden runsastuminen koetaan ongelmaksi niin puistoissa, uimarannoilla kuin maanviljelijöiden pelloillakin. Yksittäisen maininnan saivat myös puutiaiset ja kanit. Keskustelu citykaneista näyttää siis laimenneen kuluneen reilun kymmenen vuoden aikana (vrt. Puro 2009), mikä voi osaltaan johtua kanien vähenemisestä populaatioissa levinneiden virustautien myötä (HS 2.10.2020). Samoin valkuposkihanhiin kerrottiin vähentyneen Helsingissä ja Espoossa huomattavasti muun muassa lintuinfluenssan ja kuivan kesän takia (HS 30.7.2021). Vahingollisina pidetyistä lajeista kirjoitettiin usein käyttäen hyvin vahvaa kieltä ja affektiivisia ilmaisuja (ks. Puro 2009). Esimerkiksi espanjansiruetanoiden kerrottiin ”piinanneen” erästä helsinkiläistä jo 20 vuotta, ja tämä henkilö luonnehti kyseisten eläinten olevan ”ikävän näköisiä [...] pahimmillaan yli kymmenen senttiä pitkiä limaisia lötköjä” (HS 28.5.2021). Toisen jutun otsikossa tätä etanalajia nimettiin ”rajuksi tuholaiseksi”, jota ”epätoivoiset kaupunkilaiset etsivät” (HS 10.9.2020). Rotan kohtaamista taas kuvattiin ”järkyttäväksi”, ja pyrkimyksiä

6 Suomessa tämä on nähtävissä esimerkiksi MTV3:n *Kymmenen uutisten* loppukevennyksissä, jotka usein käsittelevät eläimiä, kuten eläintarhoissa syntyneitä pienokaisia tai ihmisen hoidossa eläviä villieläimiä.

rottien hävittämiseksi ”rottasodaksi” (HS 27.4.2021; YLE 25.9.2020). Eläinten toiminta hahmottui näissä jutuissa jollakin tavalla ihmistä tai hänen omaisuuttaan uhkaavana.

Tavallinen juttutyyppejä oli myös pulaan joutuneista eläimistä ja niiden auttamisesta kertominen (17 artikkelia). Tutkitulle jaksolle osuivat kesän 2021 poikkeukselliset helteet, joiden myötä kirjoitettiin kuumuuden näännyttämistä eläimistä sekä mahdollisuuksista näiden auttamiseen (4 kirjoitusta). Vaelluskalojen reittien helpottamista käsiteltiin kahdessa jutussa, mutta muuten juttujen aiheet olivat hyvin vaihtelevia rakennuksen katolta putoilevista sorsanpoikasista (HS 27.5.2021) lauta-aitaan juuttuneeseen rusakkoon (HS 24.2.2021). Omina harvalukuisempina juttutyypeinä erottuivat myös kuvaukset eläinten erikoisesta ja huomiota herättävästä käyttäytymisestä (7 kirjoitusta)⁷ sekä raportit harvinaisten eläinlajien tai poikkeuksellisen näköisten eläinten havaitsemisesta (5 kirjoitusta). Eläintauteja käsitelti kaksi juttua, samoin ihmisen julmuutta kaupunkieläimiä kohtaan. Yleistäen voi siis sanoa, että uutismediassa korostui eläinten yllättävä tai tavallisuudesta poikkeava toiminta, joka usein vaati myös ihmisiltä jonkinlaista affektiivista ja kehollista vastavuoroisuutta, esimerkiksi ei-toivotun eläimen torjumista tai eläimen hädänalaisuuden tunnistamista ja auttamista. Vaikka monet tunnistamistani uutistyypeistä olivat omiaan herättämään emotionaalisia reaktioita, varsinaisia ”hyvän mielen” pehmeitä uutisia oli joukossa vähän.

Uutisten yhteydessä julkaistuja kuvia voi luonnehtia enimmäkseen toteaviksi kuvituskuviksi, todennäköisesti sen takia, että kuvia tapahtumapaikoilta tai juuri puheena olevista eläinyksilöistä ei välttämättä ole ollut saatavissa. Poikkeuksen muodostivat muutamat lähikuvat eläinten poikaisista tai espanjansiruetanoista, joista ensimmäiset oletetulla söpöydellään, jälkimmäiset ”iljettävyydellään” voivat herättää affektiivisia reaktioita. Myös joihinkin juttuihin liitetyt lukijoiden kuvaamat videot, kuten kaupunkiin eksyneet hirvet (HS 12.7.2021; HS 23.6.2021), Helsinginkatua liikennenuhkassa ylittävät valkuposkihanhet (HS 14.7.2021) tai roskakatoksessa vilahtava rotta (YLE 25.9.2020) voi nähdä affektiivisina lukijoiden mielenkiinnon herättäjinä. Vaikka juttujen keskiössä olivat eläimet, läheskään aina kuvat eivät esittäneet eläimiä, vaan esimerkiksi uutisen tapahtumapaikkoja, kuten etanoiden tai rottien vaivamaa pihaa, tai vesialuetta, jota ennallistetaan vaelluskalojen liikkumisen helpottamiseksi. Kuvissa esiintyi myös ihmisiä, jotka olivat jollakin tavalla olleet osallisina uutisen tapahtumiin: silminnäkijöinä, eläinten toiminnasta kärsijöinä tai niiden auttajina. Utiskuvissa ei välttämättä pyritty esteettiseen näyttävyyteen, vaan lähinnä informaation välittämiseen. Esimerkiksi jotkut kuvituksena käytetyt lukijoiden kännykkäkameroilla ottamat kuvat olivat suorastaan huonolaatuisia. (Vrt. Kalof et al. 2016, 118–119.)

Twitterissä poikkeukselliset eläimet tai erikoinen käyttäytyminen eivät nousseet samassa määrin esille kuin uutisissa. Tviitit voi karkeasti jakaa kahteen ryhmään: linkkeihin internetin uutis- tai muuhun materiaaliin ja niiden kommentaareihin (34 tviittiä) ja henkilökohtaisiin havaintoihin kaupunkieläimistä (165 tviittiä). Jälkimmäisessä ryhmässä oli tavanomaista kuvata hyvin yleisiä ja arkipäiväisiä kaupunkiympäristössä havaittavia eläimiä, kuten varikseja, lokkeja tai varpusia. Ylipäänsä suurin osa esitellyistä eläinlajeista oli lintuja, ja lisäksi 17 tviittiä käsitelti lintuja yleisenä kategoriana. Nisäkkäistä eniten esille pääsivät kauriit⁸, kettu, susi ja orava. Lisäksi käsiteltiin hyönteisiä, kuten perhosia, kimalaisia ja muita pölyttäjiä, ja kalojakin tuotiin esille. Twitterissä erilaiset kaupunkiympäristöissä elävät eläimet pääsivät siis hyvin monipuolisesti näkyviin. Henkilökohtaisiin havaintoihin pohjaavissa tviiteissä

7 Myös tässä juttutyypissä affektiivinen kielenkäyttö oli tavallista, erityisesti otsikoissa: ”Joutsen hivuttautui toisen revierille Töölönlahdella: Alkoi taistelu elämästä ja kuolemasta” (HS 6.5.2021), ”Sammakoiden rajua parittelua seurasi pelottava näky, joka sai luontokuvaajan hämilleen helsinkiläisessä metsikössä” (HS 3.5.2021). Molemmissa jutuissa asiantuntijat selittivät eläinten käyttäytymistä ja toteivat sen tavanomaiseksi ja laji-tyypilliseksi, mutta affektiivisilla otsikoilla on todennäköisesti tavoiteltu lukijoiden mielenkiinnon herättämistä. Jutuissa oli myös lukijan ottamat kuvat kamppailevista joutsenista ja verisilmäisestä sammakosta. Kuvien voi nähdä korostavan affektiivista sisältöä. Eläinaiheet huomiota herättävät tarinat toimivatkin verkkomedioissa usein klikkauksien kalastelijoina (Parkinson 2020, 66).

8 En erottele tässä metsä- ja valkohäntäkauriita, koska niitä ei useinkaan eroteltu myöskään tviiteissä, vaan puhuttiin yleisesti ”kauriista”. Tähän ryhmään kuuluvat myös joissakin tviiteissä peuroiksi nimetyt eläimet. Valkohäntäkauriin aiempi nimitys valkohäntäpeura aiheuttaa tässä todennäköisesti sekaannusta. Joissakin uutisteksteissä puhuttiin edelleen valkohäntäpeuroista (esim. YLE 20.9.2020).

ihmisiä kuvattiin erittäin harvoin: yhdessä kuvassa näkyi ihmisen käsi, jonka päällä oli perhosen toukka, toisessa mehiläisten hoitajia suoja-puvuissaan ja kolmannessa ihmisiä piknikillä valkuposkivanhojen läheisyydessä. Kuvituksiin nostettiin nimenomaan eläimiä, vaikka tviittien teksteissä tavallisesti kommentointiinkin ihmisen näkökulmaa niihin.

Vaikka jaetuissa uutis- ja muissa internetlinkeissä tuli näkyviin myös eläinten toiminnan poikkeuksellisuus tai näyttäytyminen erikoisissa paikoissa samaan tapaan kuin edellä käsittelemissäni uutismedioissa, henkilökohtaisissa Twitter-päivityksissä korostui eläinhavaintojen arkipäiväisyys. Vain kymmenkunta 165:stä tviitistä käsitteli jotakin poikkeukselliseksi toiminnaksi tulkittavaa, ja nämäkin tilanteet oli usein tekstissä kehystetty lakonisesti tai humoristisesti. Esimerkiksi omakotitalon terassilla käyskentelevän ilveksen kuvan yhteydessä kyseltiin, onko kenenkään kissa karannut, ja kuva, joka esitti järven jäällä lähekkäin olevaa kettua, laulujoutsenta ja varista, oli varustettu ilmauksella ”tilanne eskaloitumassa”. Molemmissa tapauksissa tilanteen erikoisuutta käsiteltiin runsaasti tviittien kommentoissa. Muutamissa tapauksissa tviittaajat ilmaisivat teksteissään yllättyneisyyttään muun muassa pihapuussa istuneesta kookkaasta pöllöstä, Töölönlahdella havaitusta kanahaukasta tai lähes ”metro-Espoossa” nähdystä liito-oravasta.

Tyypillisimmän tviitin voisi kuitenkin tiivistää näin: ”Kohtasin eläimen x paikassa x ja kohtaaminen tuotti minulle mielihyvää”. Tällaisissa tviiteissä eläimen toimijuudeksi näyttää riittävän pelkkä oleminen jossakin paikassa, jossa ihminen voi sen havaita. Paitsi että nämä kohtaamiset näyttäytyvät hyvin positiivisessa valossa, monista tviiteistä saa käsityksen, että eläin kohtaamisen äärelle myös hakeudutaan. Teksteissä esiintyi viittauksia lintubongaukseen ja -haasteisiin, joissa tavoitteena on havaita esimerkiksi tietty määrä eri lintulajeja tietyssä ajassa. Eläimiä havaitaan paitsi yllättäen, myös rakentamalla odotuksia ja hakeutumalla tarkoituksella paikkoihin, joissa aiempien kokemusten perusteella voi eläimiä kohdata (ks. Nygren & Peltola 2014, 7).

Päivityksiin liittyvät valokuvat tai videot voi nähdä eräänlaisina todisteina eläinten havaitsemisista tai kohtaamisista samaan tapaan kuin vaikkapa safareilla otetut turistikuvat, mutta pienemmässä mittakaavassa. Toisin kuin eksoottisissa matkakohteissa, kuvat eivät esitä speaktaakkelinomaisia lähi-kontakteja televisiosta tuttujen suurien ja harvinaisten eläinten kanssa, vaan arkipäiväisiä tilanteita lähiympäristössä (ks. Molloy 2011, 68–71). Tällainen eläinten toiminta ei ylitä uutismedioiden julkaisukynnystä, mutta sosiaalinen media puolestaan tarjoaa käyttäjilleen ”henkilökohtaisen yleisön” (*personal publics*), jonka koostumuksesta heillä on tavallisesti jonkinlainen käsitys ja jolle he voivat tuottaa sisältöä omien henkilökohtaisten kriteereidensä mukaisesti jutustelevalle tyylillä (ks. Schmidt 2014, 4, 8). Kuitenkin kuvissa voi havaita pyrkimystä esittää eläimet esteettisesti kiinnostavasti, esimerkiksi tarkkaan rajattuina lähikuvina, suoraan kameraan katsovina tai viehättävää taustaa vasten kuvattuina (kuva 1; ks. myös Hankonen 2021, 223; Kalof et al. 117–119). Vaikka villieläimiä on tavallisesti kuvattu lajinsa edustajina, toisin kuin yksilöllistettyjä lemmikkieläimiä, joissakin kuvissa voi havaita pyrkimystä eläimen ”muotokuvaamiseen” ja yksilölliseen esittämiseen. Tätä korostaa kuvien eläinten suora katsekontakti kameraan, jonka on tulkittu mahdollistavan eläimen ymmärtämisen yksilöllisenä subjektina. Katse myös lisää henkilökohtaisen kohtaamisen tuntua ja affektiivisuutta. (Salmia 2018, 8, 14.) Huonolaatuista kuvaa taas saatettiin pahoitella tai selittää hankalilla olosuhteilla, mikä korostaa visuaalisuuden merkitystä tviiteissä. Jamie Lorimer (2015, 39–51) on käyttänyt käsitettä ei-inhimillinen karisma (*nonhuman*

Kuva 1. Eläimen esittäminen lähikuvassa tai esteettistä taustaa vasten tuo yleisenkin kaupunkieläimen kuvaan kiinnostavuutta (Ristimäki 2020; Timo K. 2021).

charisma), jolla hän viittaa eläinten kykyyn tuottaa ihmisissä erilaisia affektiivisia vaikutuksia. Tviitit osoittavat, että yleisetkin kaupunkiympäristöjen eläimet voidaan nähdä karismaattisina ja kiinnostavina, ja visuaalisen esittämisen keinoilla tätä affektiivisuutta voidaan korostaa.

Hyvät, pahat, rotat ja sudet

Kuten edellä esittämässäni yleiskuvauksessa toin esille, uutisteksteissä käytetty kieli on usein emotionaalista ja affektiivista. Affektiivinen kielenkäyttö oli tavallista sekä uutisiin liittyvissä keskusteluissa että tviiteissä, joskin niissä ilmaukset olivat usein puhekielisempiä ja vielä voimakkaampia kuin uutisteksteissä. Uutispalveluiden kommenttiosoiden moderoinnin takia selkeää häiriökäyttäytymistä tai henkilöön käyvää ilkeilyä ei kuitenkaan ollut näkyvissä. (Ks. Rantasila 2018, 36–37.) Monissa tutkimuksissa on todettu, että verkkokeskusteluilla on taipumusta olla negatiivissävytteisiä, kärkeviä ja hyökkäviä (esim. Paasonen 2014; Isotalus et al. 2018, 25; Rantasila 2018, 37). Vaikka näitä piirteitä oli omassakin aineistossani, mukana oli myös positiivisesti virittyneitä tunneilmaisuja. Tarkastelen seuraavaksi, mitkä eläimet ja kohtaamistilanteet nähdään hyväksyvässä valossa ja mitkä taas ovat ei-toivottuja tai ambivalentteja.

Uutismedioissa positiivisen kehystyksen saavat erityisesti eläimet, joista kerrotaan auttamisen kohteina. Tällaisia olivat muun muassa siilit, pääskysset ja sorsanpoikaset. Näitä artikkeleja oli myös kommentoitu pääosin myönteisessä hengessä, joskin moniin muihin juttutyyppeihin verrattuna kommentteja oli sangen vähän. Myös Suomessa harvinaisten eläinlajien havaitsemisesta kertovat artikkelit olivat positiivissävytteisiä, ja samantapainen eetos oli havaittavissa myös YLE:n jutussa, jossa kerrottiin Töölönlahden valkoisesta ”julkissorsasta”, jonka kerrottiin ”hämmästyttävän kaupunkilaisia”. ”Ohikulkijat pysähtyvät ja kännykkäkamerat räpsyvät, kun Töölönlahden oma julkkis

lipuu kaislikosta näytille. Sitä on selvästi osattu odottaa.” Juttu sisälsi myös useita kuvia, joissa valkoisen sorsan väri erottui huomiota herättävästi tummaa taustaa vasten. (YLE 11.3.2021.) Hieman samantapaisia ”julkkiksia” tuli joensuulaisista ”city-saukoista”, joista YLE niinikään julkaisi jutun maaliskuussa 2021. Saukkoja kuvailtiin leikkisästi ”tummiksi möykyiksi”, ”möllyköiksi” ja ”vekkuleiksi veitikoiksi”. Niiden toimintaa luonnehdittiin muun muassa köllöttelyksi, lyllertämiseksi ja lutraamikseksi. Ohi kulkevien jalankulkijoiden kerrottiin vilkuilevan sillan kaiteen yli, josko saukot sattuisivat olemaan näköpiirissä. Juttuun liittyneessä lyhyessä videossa saukko sukelteli jäältä veteen, mutta äänen ja tulkitsijan roolin saivat saukkohavainnoistaan kertovat nainen ja mies. Miehen mukaan saukkojen katselu on ”mukavaa piristystä arkeen”, ja hänen mukaansa saukotkin ”nautiskelevat”. Nainen kuvailee saukkojen ääntä ”sirkutukseksi”, joka houkuttelee katsomaan, näkyisikö saukkoja. (Kuva 2; YLE 8.3.2021.) Näin videon katsojat kutsuttiin jakamaan havainnoitsijoiden affektit ja heidän tulkintansa saukkojen affekteista. Myös Twitterissä julkaistiin päivityksiä näistä saukoista, ja yhden niistä jakoi tilillään Joensuun kaupunki. Twitterissä julkaistiin lisäksi muutamia päivityksiä, joissa kerrottiin sekä onnistuneista että epäonnistuneista yrityksistä bongata näitä saukkoja.

Saukkouutisoinnissa ja -keskustelussa kuvaileva ja suorastaan hellittelevä kielenkäyttö ja havaintojaan esittelevien ihmisten tulkinnat ovat omiaan herättämään positiivisia affekteja, ja uutisen innoittamina paikalliset asukkaat saattoivat hakeutua katsomaan saukkoja. Twitter-päivityksissä ja niiden kommentissa vastaavantyyppinen myönteisyys oli usein esillä muidenkin eläinten kohdalla, ja eläimiä kuvailtiin muun muassa sympaattisiksi, kauniiksi, hauskoiksi, ihaniksi, söpöiksi ja hienoiksi otuksiksi. Esimerkiksi siilejä ruokalautasen äärellä esittävällä valokuvalla varustettu päivitys ”Saimme piikkikäärä uudet naapurit. 🐼🐼 #luonto #luontokaupungissa” kirvoitti runsaasti ihastuneita kommentteja ja erilaisia sydänhymiöitä (Holopainen 2021). Lintukuvia usein päivittävä SYKE:n tutkija Seppo Knuuttila kirjoitti valkuposkihanhiemoa ja poikasia esittävän kuvan yhteydessä: ”Huomenta!

Saukot ihastuttavat Joensuun keskustassa

Kuva 2. Kuvakaappaus YLE:n internetsivuilla julkaistusta saukkovideosta.

Olisiko pitänyt antaa #söpöysvaroitusta? #valkoposkihanhi #BarnacleGoose #linnut #kaupunkiluonto #Helsinki” (Knuuttila 2021a), ja toisessa tviitissään hän pohti, ovatko seuraajat jo kyllästyneet hänen kuviinsa vesilintujen poikasista: ”Saatatte olla jo lopen kyllästyneitä tähän vesilintujen poikasspämmeini, mutta silti rohkenen jakaa vielä yhden kuvan tältä aamulta. #Sinisorsa’emo toi vastakuoriutuneet poikasensa ensiuinnille peilityynelle #Suomenlahti’lle. #linnut #Mallard #BalticSea #Helsinki.” Kommentteissa kysymys ”spämmäyksestä” torjuttiin yksimielisesti ja kuvia linnunpoikasista toivottiin päinvastoin lisää (Knuuttila 2021b).

Tutkimuksissa on havaittu, että erityisesti eläinten poikaset ja kuvat niistä viehättävät ihmisiä. Syyksi tähän on esitetty sitä, että monilla poikasilla on samanlaisia ulkoisia piirteitä kuin ihmisvauvoilla: isot silmät ja kallot, pulleat posket ja pehmeät piirteet. Tätä kiinnostusta on hyödynnetty myös monissa kulttuurituotteissa liioittelemalla näitä piirteitä, jotta eläinhahmot herättäisivät enemmän sympatiaa. Myös täysikasvuisissa eläimissä pidämme usein viehättävinä esimerkiksi isoja silmiä, lyhyttä kuonoa ja pörröisyyttä. (Herzog 2010, 37–40.) Eläimiin liittyvät kulttuuriset merkitykset ja symboliikka ovat kuitenkin usein myös sattumanvaraisia ja muuttuvia (Baker 1993, 62–66). Esimerkiksi siilit, joita nykyisin pidetään hyvin hellyttävinä ja joita suorastaan toivotaan vierailemaan omalla pihalla, herättivät vielä 1900-luvun alkupuolella suoranaista kauhistusta. Ihmiset olivat tuoneet siilin Ruotsista Suomeen vuonna 1903, mutta vielä vuonna 1916 silloinen Korkeasaaren eläintarhan johtaja kuvaili Helsingin keskustassa rikkalaatikon alta löydettyä siiliä ”inhottavaksi olennoksi”, jonka näkeminen ”karmi selkäpiitä”. 1800-luvulla kaupunkiin eksyneitä villieläimiä tapettiin, eikä esimerkiksi oravia vielä tuolloin elänyt kaupungeissa. Ensimmäiset variksenpesätkin havaittiin Turussa ja Helsingissä vasta 1900-luvun alkupuolella. (Aalto 2020; Vuorisalo 2015.)

Eläinkäsitysten moninaisuus näkyy kenties selkeimmin juuri kaupunkiin levittäytymässä olevien lajien kohdalla. Esimerkiksi metsä- ja valkohäntäkauriit ovat runsastuneet voimakkaasti viime vuosina (YLE 7.12.2020). Siinä missä kauriit esitetään piholla harmia tai jopa ”järjestelmällistä tuhoa” aiheuttavina eläiminä uutisissa (YLE 4.11.2020; YLE 7.12.2020; YLE 20.9.2020), Twitterpäivityksissä niitä käsiteltiin pääasiassa neutraalisti tai jopa positiivisessa hengessä. YLE:n mukaan “[s]orkkaeläinten levittäytyminen kaupunki- ja taajama-alueille on lisännyt vahinkoja ihmisille. Eläinten aiheuttamat tuhot kotipihoissa ja puutarhoissa sekä korostunut kolareiden riski ovat osoituksia tilanteen laajuudesta.” (YLE 20.9.2020; kauriiden vahingollisina pitämisestä ks. myös Wolch et al. 1995, 740–741.) Vaikka jutun kuvituksessa valkohäntäkauris tuijottaa lähietäisyydeltä suoraan kameraan, harva kuitenkaan todennäköisesti kokee kuvaa kovin uhkaavana. Hyvin samantapaisesti sommiteltuja kuvia julkaistiin useita myös Twitterissä, mutta näissä päivityksissä ei ensisijaisesti käsitelty kauriiden aiheuttamia vahinkoja. Esimerkiksi kauriiden kohtaaminen Helsingin Keskuspuistossa kirjoitti seuraavan tviitin: ”Tänään näin Keskuspuistossa aivan läheltä 3 metsäkaurista. Ne ylittivät kävelytien ja katosivat nopeasti metsään. Ihmeellistä. #luonto #kaupunki #kaupunkiluonto #Helsinki #Keskuspuisto #HelsinginKeskuspuisto” (Vanhala 2021). Lisäksi useat kauriita käsittelevät tviitit saivat kommentteissa ihastunutta palautetta. Muutamat kommentoijat käsitelivät kuitenkin myös keinoja pitää kauriit poissa pihoilta. Eräs tviittaaja kiteytti kauriiden ambivalentin aseman luonnehtimalla eläintä ”kauniiksi tuholaiseksi” (Hellsten 2021; ks. kuva 3). Myös YLE:n jutussa viitattiin siihen, että kaikki eivät kannata kauriiden metsästystä vaan ruokkivat niitä ja haluavat seurata niiden elämää (YLE 7.12.2020).

Kuva 3. Suhtautuminen kauriisiin on ristiriitaista (YLE 20.9.2020; VirtuaaliLeena 2021; Hellsten 2021).

Verkkokeskusteluissa paljon kommentteja keräävät aiheet on nähty affektiivisesti tahmaisina (Rantasila 2018, 34, 39–41; Paasonen 2014, 24). Mikäli eläinlajin affektiivisuutta arvioidaan tästä näkökulmasta, aineistostani erottuu muutamia määrällisesti runsasta ja paikoin kiihkeää keskustelua herättäneitä eläimiä: merikotka, susi ja rotta.⁹ Näistä rottien eläminen kaupungeissa on herättänyt keskustelua jo pitkään (ks. Schuurman & Dirke 2020, 3), mutta merikotkan ja suden esiintyminen aineistossani johtunee pitkälti siitä, että tutkittuna ajanjaksona *Helsingin Sanomissa* seurattiin merikotkien pesintää Helsingin Vanhankaupunginlahdella ja pääkaupunkiseudulla tehtiin myös useita susihavaintoja. Artikkelien ja niihin liittyvien kommenttien sävystä voi yleistäen sanoa, että kukaan ei halua lähiympäristöönsä rottia, mutta merikotkien ja susien kohdalla käytiin vilkasta keskustelua siitä, onko näiden eläinten paikka kaupungissa ja jos on, niin millä ehdoilla. Useimmiten näihin uutisiin liittyvät kuvat olivat uutistoimistojen kuvituskuvia, todennäköisesti sen takia, että kyseisiä eläimiä on vaikeaa kuvata, erityisesti kaupunkiympäristöissä. Vaikka esimerkiksi rotista julkaistiin muutamia lähikuviakin, tavallisempaa oli, että jutuissa käytettiin kuvia esimerkiksi rottien pyydyksistä, paikoista, joissa rottia oli havaittu, tai rotat ongelmaiksi kokeneista ihmisistä.

Oman sävynsä keskusteluun toi se, että rotta on määritetty vieraslajiksi, jota pyritään hävittämään ja torjumaan valtakunnallisella tasolla (vieraslajit.fi 2021). Rottia käsittelevät artikkelit keskittyivätkin lähinnä rottien aiheuttamiin haittoihin sekä keinoihin hävittää niitä ja estää niiden lisääntymistä. Vaikka artikkeleihin liittyvissä keskusteluissa oli joitakin kommentoijia, jotka puolustivat rottien oikeutta elämään,¹⁰ keskustelua käytiin pääasiassa siitä, mikä taho on syyllinen rottaongelmaan ja mitkä ovat tehokkaimmat keinot torjua niitä. Rottiin on jo vuosisatojen ajan liittynyt vihaa ja inhon tunteita, erityisesti sen takia että niitä on pidetty tautien levittäjinä. Lisäksi rotat on yhdistetty saastaisuuteen, huonoon hygieniaan ja ahtaisiin asumisoloihin. (Schuurman & Dirke 2020, 10–11.) Eräs keskustelija tiivistikin tämän näkemksen seuraavasti:

9 Uutisartikkeleiden yhteydessä julkaistujen kommenttien määrät olivat seuraavat: merikotka 65, rotta 158 ja susi 250. Seuraavaksi eniten kommentteja saivat valkuposkikihania (50) ja espanjansiruetanaa (36) koskevat uutiset. Koska läheskään kaikkia YLE:n artikkeleja ei ollut avattu keskustelulle, kommenttien määrään eläinlajeja kohti on vaikuttanut myös silkkasattuma.

10 Keskustelun kulusta päätellen ainakin osa näistä kommentteista oli ironisia tai tarkoitettu provosoiviksi (esim. YLE 25.9.2020/ komm. 37, 39), mutta kaikkien osalta sävyä on vaikea päätellä.

Sanalla sanottuna rotat saastuttavat ympäristönsä. Ovat myös tilanteen tullen aggressiivisia ja purevat/raapivat ikävästi. Kun ne pääsevät jonnekin asettumaan, ne ovat erittäin ikävä vitsaus. Tulevat kalliiksi ympäristölleen. (YLE 13.11.2020/komm19.)

Liminaaliset eläimet ja vieraslajit onkin usein nähty uhkaavina tunkeutujina, jotka tuovat tullessaan tauteja, likaisuutta ja kaikenlaista sopimatonta käyttäytymistä (Donaldson & Kymlicka 2011, 215–216; ks. myös Puro 2009, 99), tässä tapauksessa aggressiivisuutta. Monet keskustelijat vaativat rotanmyrkyjä takaisin kuluttajien vapaasti ostettaviksi, toiset taas varoittivat myrkkujen haitallisuudesta myös muulle eliöstölle. Kysymys ei siis ollut niinkään siitä, ovatko rotat ongelmallisia, vaan siitä, mikä on tehokkain ja mahdollisesti myös eettisin tapa päästä niistä eroon.

Merikotkien kohdalla keskustelua ei käyty niiden oikeudesta olemassa-oloon, vaan siitä, missä niiden tulisi olla. *Helsingin Sanomien* verkkosivuilla julkaistiin tammi–toukokuussa 2021 viisi juttua merikotkaparin pesintäyrityksestä Vanhankaupunginlahdella. Saman pariskunnan kerrottiin saaneen siellä edellisvuonna kolme poikasta. Jokaisessa jutussa korostettiin merikotkien herkkyyttä ihmisen aiheuttamille häiriöille pesintävaiheessa, ja pesintäsaaren rannoille kerrottiin laitetun varoituskylttejä. Tästä huolimatta jäätyneellä merenlahdella liikkuneet ulkoilijat häiritsivät merikotkia niin paljon, että ne jättivät pesänsä. Artikkeleissa korostettiin toistuvasti myös sitä, että merikotka oli vähällä kuolla sukupuuttoon Suomessa 1970-luvulla. (HS 16.5.2021; HS 8.5.2021; HS 19.2.2021; HS 13.2.2021; HS 14.1.2021.) Tässä tapauksessa merikotkat tulivat siis niin voimakkaasti affektoituneiksi ihmisten toimista, että ne muuttivat omaa toimintaansa. Vaikka käsitykset merikotkasta ovat muuttuneet kuluneen reilun sadan vuoden aikana vihatusta vahinkoeläimestä arvostetuksi suomalaisen luonnonsuojelun symboliksi ja menestystarinaksi (Räsänen 2020), läheskään kaikki uutiskeskusteluihin osallistuneet eivät olleet valmiita toivottamaan merikotkia tervetulleiksi Helsingin kaupunkialueelle. Niiden nähtiin muodostavan uhkan seudun merilintukannoille, erityisesti haahkoille, ja ”järkyttävän” varsinkin lapsia pyydystämällä ”sulaisia hanhenpoikasia” (HS 14.1.2021/komm13). Myös pesimäpaikan varominen nähtiin turhaksi rajoitukseksi ihmisen liikkumiselle: ”Hei annetaan ihmisten valita ainakin Suomen suurimman kaupungin keskustassa omat kulkureittinsä ja luontokappaleiden omat pesimäpaikkansa. Suomessa riittää kyllä lääniä.” (HS 8.5.2021/komm14.) Merikotkalla olisi siis oikeus pesiä Suomessa, kunhan se tekee sen riittävän kaukana aiheuttamatta rajoituksia ihmisen toiminnalle. Tällaisia näkemyksiä ja ulkoilijoiden toimintaa myös paheksuttiin laajasti keskusteluissa. Tämän näkökannan kiteytti eräs keskustelija seuraavasti: ”Merikotkat ovat tärkeä osa Helsinginkin luontoa. Niitä pitäisi vain osata seurata tarpeeksi etäältä ja mieluummin kiikareilla.” (HS 8.5.2021/komm15.) Etäisyyttä korostivat myös juttujen kuvat, joissa – ymmärrettävästi – merikotkat esitettiin varsin kaukaa. Osa kuvista ja videoista oli edellisvuotisen pesinnän ajalta, ilmeisesti ajankohtaisen kuvamateriaalin puutteessa.

Ottaen huomioon miten vilkasta keskustelua sudet ovat viimeisen reilun parinkymmenen vuoden aikana Suomessa herättäneet, ei ole lainkaan yllättävää, että affektiivisesti tahmeimmiksi osoittautuneet verkkokeskustelut liittyivät susien liikkumiseen pääkaupunkiseudulla. Kaikista aineiston uutiskommenteista noin 40 prosenttia liittyi susiuutisointiin, vaikka aihetta käsitelleitä YLE:n uutisia ei jostain syystä ollut avattu keskustelulle lainkaan. Myös Twitter-aineiston pisimmät keskusteluketjut kytkeytyivät huhtikuussa 2021 eri

puolilla pääkaupunkiseutua havaittuun suteen. Susien kaupunkivierailuista uutisoiminenkaan ei ole uusi ilmiö, vaan susien havaitsemisesta kaupunkien ja asutuskeskusten liepeillä on kerrottu sanomalehdissä jo 1800-luvun lopulta lähtien (Lähdesmäki 2020, 15, 108, 139–140). Itse uutisjutuissa keskityttiin lähinnä raportoimaan, millä alueilla susi oli nähty ja havainnoista pyydettiin ilmoittamaan poliisille. Lisäksi korostettiin joko poliisien tai petotutkijoiden suulla, että susi ei ole käyttäytynyt uhkaavasti eikä todennäköisesti aiheuta vaaraa ihmisille, ellei se tunne itseään uhatuksi. Ihmisille annettiin myös toimintaohjeita suden kohtaamisen varalta. (HS 12.4.2021; HS 10.4.2021; YLE 12.4.2021; YLE 10.4.2021a.)

Lisäksi YLE julkaisi jutun, jossa haastateltiin kävelylenkillään suden kohdannutta espoolaista lapsiperhettä. Perheen äidin mukaan "[s]e oli todella koskettava, huikea hetki" (YLE 10.4.2021b). Samassa tilassa harvinaisen suurpedon kanssa oleminen esitettiin voimakkaan affektiivisena kokemuksena. Tätä vahvisti lukijan kuvaama video kaupunkialueella juoksevasta sudesta, joka tosin oli kuvattu eri paikassa ja tilanteessa kuin tekstissä kuvailtu tapaus. Joka tapauksessa video antoi lukijalle mahdollisuuden kokea jotakin affektiivisesti samantapaista kuin uutisen perhe. Myös sudesta syntyneet verkkokeskustelut olivat varsin emotionaalisia ja niissä nostettiin esiin keskeiset aihepiiristä esitetyt väitteet Turun seudun 1800-luvun lopun lapsisurmista susien tappamiin metsästyskoiriin ja piholle tuleviin häirikkösusiin (ks. Lähdesmäki 2020, 15, 162–168).

Kiinnostavaa on, että vaikka susi liikkui kaupunkialueella eikä uutisten mukaan aiheuttanut vaaratilanteita, kuumiin ja affektiivisiin keskustelu käytiin "maalaiden" ja "kaupunkilaisten" näkemysten välillä sekä uutiskommenteissa että Twitterissä (ks. myös Peltola & Ratamäki 2020; Lähdesmäki 2020, 175–176, 272; Ahlholm 2021, 216). Näitä vastakohtaisina hahmottuvia positioita voi pitää keskustelun "tahmaisina solmukohtina", jotka susikeskustelu toisaalta houkutteli esiin, mutta toisaalta näiden viholliskuvien voi myös nähdä tehneen keskustelun entistäkin affektiivisemmaksi (ks. Rantasila 2018, 39, 41). Tiivistäen voi sanoa, että "maalaisen" positioista kirjoittavat ilkkuivat sitä, että pääkaupunkiseudulle ilmestynyt susi aiheuttaa siellä hämmennystä ja mahdollisesti jopa pelkoa, kun tavallisesti "kaupunkilaisten" mielestä susi ei ole vaaraksi kenellekään missään, etenkin maaseudulla. "Kaupunkilaiset" taas vakuuttelivat, että toisin kuin "maalaiset", "kaupunkilaiset" ovat innoissaan susihavainnoista ja itse asiassa "maalaiset" lietsoivat susipelkoa tässäkin tapauksessa. Kuten sanomalehtien susiuutisointia tutkinut Aku Ahlholm (2021, 215) on huomauttanut, "[s]usikonflikti on muuttunut mediassa ihmisen ja ympäristön välisestä konfliktista ihmisten keskinäiseksi eli sosiaalisesti konfliktiksi". Näissä julkisissa keskusteluissa ei välttämättä ole edes pyrkimyksenä saavuttaa yhteisymmärrystä, vaan pönkittää lukittunutta vastakkainasettelua (Peltola & Ratamäki 2020). Sudesta on tullut kestävä kiistakysymys, joka vetää puoleensa samat affektiiviset argumentit, liikkuu se sitten missä tahansa.

Lopuksi

Olen artikkelissani tarkastellut, miten ja millaisissa tilanteissa kaupungeissa usein huomaamattomina elävät tai vierailevat eläimet tulevat näkyviksi verkkomedioissa. Uutisaineistoissa korostui genren mukaisesti eläinten toiminnan poikkeuksellisuus, "väärässä paikassa" oleminen tai jonkinlaisen uhkan

muodostaminen ihmiselle tai hänen omaisuudelleen. Suurimmassa osassa Twitter-päivityksistä sen sijaan ihmisten ja eläinten kohtaaminen tapahtui arkisessa lähiympäristössä, eivätkä nämä tilanteet olisi ylittäneet laajempaa uutiskynnystä. Sosiaalisen median piirissä niillä kuitenkin on suosiota, ja eläimistä kertovilla päivityksillä käyttäjät voivat myös rakentaa omaa profiiliaan. Tarkasteluni osoitti, että villieläimillä on huomattava merkitys osana kaupunkiluontoa ja ne myös mielletään osaksi sitä, sillä termiä ”kaupunkiluonto” käytettiin laajasti eläimiä käsittelevien tviittien yhteydessä.

Luonnossa olemiseen kuuluvat erilaisten ei-inhimillisten olentojen omalla toiminnallaan tuottamat affektoivat yllätykset ja tämä koskee myös kaupunkiluontoa. Tämän takia luontokokemukset ovat myös esteettisessä mielessä erityisiä. (Hankonen 2021, 173–176, 225–226.) Tämä oli havaittavissa sekä uutisten että tviittien kuvituksissa: videot ja kuvat ovat omiaan lisäämään sisällön kiinnostavuutta ja affektiivisuutta, ja tätä voidaan pyrkiä korostamaan esimerkiksi lähikuvilla, eläimen sijoittamisella katsekontaktiin kameran kanssa tai kiinnostavilla taustoilla. Eläimiin yleensä ja tiettyihin eläimiin aivan erityisesti liittyvä affektiivinen tahmaisuus vetää puoleensa lukijoita ja keskustelijoita, mikä taas lisää eläinten kiinnostavuutta edelleen. ”Söpöt” eläimet alkavat näyttää entistä söpömmiltä, ”järkyttävät” haittaeläimet entistä tuhoisammilta ja konflikteja aiheuttavat eläimet entistä kuohuttavammilta. Eri-laisten medioiden rooli totuttujen eläinkertomusten ja -kuvien kierrättämisessä onkin merkittävä (ks. Parkinson 2019, 3–4), ja uutiset sekä sosiaalisen median päivitykset voivat myös luoda odotuksia tiettyjen eläinten havaitsemisesta, samoin kuin määritellä sitä, mitkä eläimet ovat kaupungeissa yllättäviä.

Kaupunkien villieläimet ovat monin tavoin liminaalisia: monet niistä syövät ihmisen tuottamaa ravintoa ja elävät jopa samoissa rakennuksissa kanssamme, mutta ne eivät ole kesyjä eikä ihminen saa niistä taloudellista hyötyä. Osa näistä liminaalisista eläimistä koetaan ongelmallisiksi ja jopa karkotettaviksi, osa toivotetaan tervetulleiksi tiettyin ehdoin ja osa varauksetta. (Ks. Kalof et al. 2016, 122–123; Donaldson & Kymlicka 2011, 216.) Eri-laisten rajojen ylittäminen tekee kaupunkieläimistä erityisen kiinnostavan tutkimuskohteen, jonka merkitys tulee todennäköisesti vain kasvamaan, kun ihmiset valtaavat yhä enemmän tilaa kaupungeilleen ja aina vain useammat eläinlajit tulevat ihmisen toiminnan vaikutusten piiriin.

Kaupunkieläinten totumisesta ihmisiin kertoo se, etteivät ne useinkaan pelkää tai välttämättä edes huomaa ihmistä, jolloin niiden videointi tai valokuvaus on mahdollista. Tottuminen ei kuitenkaan onnistu aina, ja ihmisten ja eläinten paikat hakevat muotoaan. Miten opimme elämään esimerkiksi kauriiden, valkuposkihanhien tai merikotkien kanssa kaupunkiympäristöissä? Monilajinen yhteiselo kaupungeissa vaatii sopeutumista niin ihmisiltä kuin muiltakin eläimiltä. (Ks. Nygren & Peltola 2014, 6.) Van Dooren ja Bird Rose (2012, 17) ovatkin huomauttaneet, että tässä ajassa on tärkeää oppia elämään kaupunkitiloissa myös eläinten kanssa, varsinkin kun yhä useammille ihmisille kaupunkieläimet ovat mahdollisten lemmikkieläinten lisäksi ainoita lähiympäristön eläimiä.

Kiitokset

Artikkeli on kirjoitettu Koneen Säätiön rahoittamassa hankkeessa ”Takaisin kohti lajienvälisyyttä – suullisen kansanrunouden, populaarikulttuurin ja muistitiedon posthumanistiset tulkinnot” (2019–2021), jota johti dosentti Jyrki Pöysä Karjalan tutkimuslaitoksella Itä-Suomen yliopistossa.

Aineisto (kaikki linkit tarkistettu ja niihin viitattu 27.1.2022)

Uutislähteet

Helsingin Sanomat (10.9.2020) Rajua tuholaista jahdataan Helsingin yössä: Epätoivoiset kaupunkilaiset etsivät kaikkea syövien etanoiden alkulähdettä ojasta ja tekivät löydön, <<https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000006629783.html>>

Helsingin Sanomat (2.10.2020) Suomeen levinnyt uusi tauti tappaa kaneja Helsingissä ja Espoossa – silmät muurautuvat lähes umpeen, ja kanit lakkaavat syömästä, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006656850.html>>

Helsingin Sanomat (14.1.2021) Helsingissä pyörivä kotkapari on alkanut kohentaa pesäänsä – Sen takia ulkoilijoiden pitää liikkua tarkkaavaisesti, <<https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000007738429.html>>

Helsingin Sanomat (13.2.2021) Mieliipide: Jätetään Helsingin merikotkapari rauhaan, <<https://www.hs.fi/mieliipide/art-2000007799709.html>>

Helsingin Sanomat (19.2.2021) ”Siellä taas tyhmyys tiivistyy” – Hiihtäjät ja kävelijät hortoilevat merikotkien harvinaisen citypesän juurella Helsingissä, <<https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000007812524.html>>

Helsingin Sanomat (24.2.2021) Pelastuslaitos vapautti aitaan jumiin jääneen rusakon Helsingin Maunulassa, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007824396.html>>

Helsingin Sanomat (10.4.2021) Poliisille kymmeniä ilmoituksia Helsingissä ja Espoossa liikkuvasta mahdollisesta sudesta – Riistanhoitoyhdistys: ”Hyvin suurella todennäköisyydellä kyse oli sudesta”, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007911581.html>>

Helsingin Sanomat (12.4.2021) Susi vaikuttaa olevan matkalla pois pääkaupunkiseudulta, viimeisin havainto tehty puoliltapäivin Espoossa – Poliisi: Suden annettava kulkea rauhassa, jottei se käänny takaisin, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007914091.html>>

Helsingin Sanomat (27.4.2021) Rottia ruokkiva naapuri piinaa omakotitaloalueen asukkaita Vantaalla eikä kaupunki voi mitään: ”Rottakanta ehtii kasvaa massiivisesti”, <<https://www.hs.fi/kaupunki/vantaa/art-2000007942184.html>>

Helsingin Sanomat (3.5.2021) Sammakoiden rajua parittelua seurasi pelottava näky, joka sai luontokuvaajan hämilleen helsinkiläisessä metsikössä, <<https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000007955816.html>>

Helsingin Sanomat (6.5.2021) Joutsen hivuttautui toisen revierille Töölönlahdella: Alkoi taistelu elämästä ja kuolemasta, <<https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000007961577.html>>

Helsingin Sanomat (8.5.2021) Ulkoilijat säikäyttivät tutun merikotkapariskunnan pesästään Vanhankaupunginlahdelta – ”Kävi niin kuin pelkäsimme”, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007965691.html>>

Helsingin Sanomat (16.5.2021) Luontokuvaaja osui paikalle, kun Viikin kotkapari hylkäsi pesänsä – Lintujen rengastajan mukaan ulkoilijat tulivat liian lähelle, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007980686.html>>

Helsingin Sanomat (27.5.2021) Sorsanpoikasia alkoi yhtäkkiä ”lätsähdellä” Kaivopihan betoniin – ”Se oli pelottavaa, ihmiset huudahtelivat kauhuissaan”, <<https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000008004531.html>>

Helsingin Sanomat (28.5.2021) Helsinkiläisen Matti Vihavaisen pihaa ovat piinanneet lihavat ”tappajaetanat” jo 20 vuotta – Makkaratikkukonsti ei saa suositusta ympäristötarkastajalta, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008004671.html>>

Helsingin Sanomat (23.6.2021) Kaksi hirveä jolkotteli aamulla keskelle Suomenlinnaa – Eläin on erittäin harvinainen näky saarella, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008078351.html>>

Helsingin Sanomat (12.7.2021) Poliisi lopetti loukkaantuneen hirven Itä-Helsingissä: ”Kyllä siinä jotkut hieman pelästyivät kun poliisi ampui”, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008119863.html>>

Helsingin Sanomat (14.7.2021) Hanhet tukkivat Helsinginkadun keskellä aamuruuhkaa – Töötäilevät autoilijat eivät häirinneet lintujen tyynenrauhallista kadunvaltausta, <<https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000008124353.html>>

Helsingin Sanomat (30.7.2021) Helsingissä valkuposkivanhahia on eniten Arabianrannassa ja poikueita Kaivopuistossa – Hanhia ovat verottaneet lukuisat vitsaukset, <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008159978.html>>

YLE uutiset (20.9.2020) Peurat ja kauriit aiheuttavat harmia pihossa ja puutarhoissa – tuho voi olla hyvinkin järjestelmällistä, <<https://yle.fi/uutiset/3-11537665>>

YLE uutiset (25.9.2020) Rotta hyppäsi roskiksesta Armi Pohjansaron päälle: ”Ehdin suojata kädellä kasvoja, ja se lensi olkapään yli” – Helsingin Kontulassa rottasota, <<https://yle.fi/uutiset/3-11560603>>

YLE uutiset (4.11.2020) Metsäkauriista on tullut uusi citylaji Helsinkiin – ei enää pelkää ihmistä ja loikkaa puutarhoihin jopa kaksimetrisen aidan yli, <<https://yle.fi/uutiset/3-11628804>>

YLE uutiset (13.11.2020) Rotat ovat liikekannalla, sillä ne eivät voi sietää Raide-Jokerin työmaata – Jaana Kanninen istutti 160 kukkasipulia ja yhdessä yössä ne olivat kadonneet, <<https://yle.fi/uutiset/3-11634323>>

YLE uutiset (7.12.2020) Vain aidoilla pystytään kunnolla estämään kauriiden pääsy pihoihin ja puutarhoihin eteläisessä Suomessa – metsästys ei enää riitä rajoittamaan kannan kasvua, <<https://yle.fi/uutiset/3-11673503>>

YLE uutiset (8.3.2021) Köllöttelevät city-saukot ihastuttavat Joensuun keskustassa – Pielisjoen rannalla paistattelevat eläimet ovat ohikulkijoiden piristys, katso video, <<https://yle.fi/uutiset/3-11818287>>

YLE uutiset (11.3.2021) Töölönlahden julkissorsa on jo ainakin viisivuotias – albiinosta yksilöstä ei kuitenkaan ole kyse, <<https://yle.fi/uutiset/3-11831710>>

YLE uutiset (10.4.2021a) Helsingissä ja Espoossa aamupäivällä liikkuneesta sudesta ei enää uusia havaintoja – poliisin mukaan susi ei aiheuta ihmiselle vaaraa, <<https://yle.fi/uutiset/3-11878249>>

YLE uutiset (10.4.2021b) Lapsiperhe kohtasi suden Espoossa: ”Se oli todella koskettava hetki” – katso lukijan video sudesta Helsingissä, <<https://yle.fi/uutiset/3-11878636>>

YLE uutiset (12.4.2021) Susi liikkuu jälleen pääkaupunkiseudulla: viimeisin havainto Pohjois-Helsingissä – toimi näin, jos kohtaat suden, <<https://yle.fi/uutiset/3-11879552>>

Twitter

Hellsten, Johanna (2021) Kaunis tuholainen tuli ihmettelemään keittiön ikkunan taakse. #suomenluonto #kaupunkiluonto #valkohäntäkauris. Twitter 28.8.2021. <<https://twitter.com/JohannaHellste2/status/1431487888584331273>>

Holopainen, Minna (2021) Saimme piikkikäärut uudet naapurit. 🦊🦊 #luonto #luontokaupungissa. Twitter 6.5.2021. <<https://twitter.com/minnamijimoo/status/1390217933306187777>>

Knuutila, Seppo (2021a) Huomenta! Olisiko pitänyt antaa #söpöysvaroitusta? #valkopsokihanhi #BarnacleGoose #linnut #kaupunkiluonto #Helsinki. Twitter 3.6.2021. <<https://twitter.com/KnuutilaS/status/1400324486512185345>>

Knuutila, Seppo (2021b) Saatatte olla jo lopen kyllästyneitä tähän vesilintujen poikasspämmiini, mutta silti rohkenen jakaa vielä yhden kuvan tältä aamulta. #Sinisorsa'emo toi vastakuoriutuneet poikasensa ensiuinnille peilityynelle #Suomenlahti'lle. #linnut #Mallard #BalticSea #Helsinki. Twitter 9.6.2021. <<https://twitter.com/KnuutilaS/status/1402651241797369868>>

Ristimäki, Martti (2020) Kyhmyjoutsen lipuu pimeällä Töölönlahdella. ”Kuunsillan” luo Linnanmäen valaistu maailmanpyörä. Takana jäälautta kiiltää – lautalta kuuluu laulujoutsenten ääntelyä. #helsinki #linnut #kaupunkiluonto. Twitter 19.12.2020. <<https://twitter.com/Martti-Ristimaki/status/1340186527163424768>>

Timo K. (2021) #Varpunen #kaupunkiluonto #Helsinki #linnut #luontokuva. Twitter 18.2.2021. <<https://twitter.com/TKuitti/status/1362487680932737025>>

Vanhala, Saara (2021) Tänään näin Keskuspuistossa aivan läheltä 3 metsäkaurista. Ne ylittivät kävelytien ja katosivat nopeasti metsään. Ihmeellistä. #luonto #kaupunki #kaupunkiluonto #Helsinki #Keskuspuisto #HelsinginKeskuspuisto. Twitter 19.1.2021. <https://twitter.com/saara_vanhala/status/1351512553491472385>

VirtuaaliLeena (2021) Tammikuisessa talvinäytelmässä esiintyi tänään peuraperhe! Kolmikron rohkein asteli noin viiden metrin etäisyydelle aamukahvipöydästämmme. Vieraat herkuttelivat lumimarjapensaalla oksilla. @VaasaVasa #kaupunkiluonto yllättää nyt kun @vaasankt näytökset ovat harvinaista herkkua. Twitter 17.1.2021. <<https://twitter.com/LePoAn/status/1350749641621581824>>

Lähteet

- Aalto, Maija (2020) Paljasjalkaisia stadilaisia. *Helsingin Sanomat* 18.6.2020. Saatavilla: <<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006538717.html>> (linkki tarkistettu 21.10.2021).
- Ahlholm, Aku (2021) *Vargens röst. Roudjursdiskursen i finsk, finlandssvensk och svensk press från 1990-talet till 2010-talet*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Ahmed, Sara (2004) *The Cultural Politics of Emotion*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Ahmed, Sara (2010) Creating Disturbance: Feminism, Happiness and Affective Differences. Teoksessa Marianne Liljeström & Susanna Paasonen (toim.) *Working with Affect in Feminist Readings: Disturbing Differences*. Lontoo: Routledge, 33–46.
- Ahteensuu, Marko (2019) Käytätkö somedataa tutkimuksessasi? <<https://vastuullinentiede.fi/fi/tutkimustyo/kaytatko-somedataa-tutkimuksessasi>> (linkki tarkistettu 25.1.2022).
- Baker, Steve (1993) *Picturing the Beast. Animals, Identity and Representation*. Manchester: Manchester University Press.
- Barua, Maan & Sinha, Anindya (2019) Animating the Urban: An Ethological and Geographical Conversation. *Social & Cultural Geography* vol. 20:8, 1160–1180.
- Brighenti, Andrea Mubi & Pavoni, Andrea (2021) Situating Urban Animals – A Theoretical Framework. *Contemporary Social Science* vol. 16:1, 1–13. DOI: <https://doi.org/10.1080/21582041.2020.1788131>
- Cassidy, Angela & Mills, Brett (2012) “Fox Tots Attack Shock”. Urban Foxes, Mass Media and Boundary-Breaching. *Environmental Communication* vol. 6:4, 494–511. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/17524032.2012.716370>
- DeMello, Margo (2012) *Animals and Society. An Introduction to Human-Animal Studies*. New York: Columbia University Press.
- Despret, Vinciane (2013) From Secret Agents to Interagency. *History and Theory* vol. 52:4, 29–44.
- Donaldson, Sue & Kymlicka, Will (2011) *Zoopolis. A Political Theory of Animal Rights*. Oxford: Oxford University Press.
- van Dooren, Thom & Bird Rose, Deborah (2012) Storied-places in a Multispecies City. *Humanimalia* vol. 3:2, 1–27. DOI: <https://doi.org/10.52537/humanimalia.10046>
- Fagerholm, Nora, et al. (2020) *Turkulaisten ulkoilu ja kaupunkiluonnon merkitys koronakeväänä 2020*. Turku: Turun kaupunki. Saatavilla: <https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/tutkimusraportteja_3-2020.pdf> (linkki tarkistettu 5.11.2021).
- Grasso, Chiara; Lenzi, Christian; Speiran, Siobhan & Pirrone, Federica (2020) Anthropomorphized Nonhuman Animals in Mass Media and Their Influence on Human Attitudes Toward Wildlife. *Society & Animals* 2020: 1–25. DOI: [10.1163/15685306-bja10021](https://doi.org/10.1163/15685306-bja10021)
- Hakala, Outimajja (2021) Lajienvälisiä kohtaamisia videoesseessä. Työryhmäesitelmä Kulttuuritutkimuksen päivillä Itä-Suomen yliopistossa 9.12.2021.
- Hakala, Salli & Vesa, Juho (2013) Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen; Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.) *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 216–244.
- Hankonen, Ilona (2021) *Ihmisiä metsässä. Luonto kulttuuriympäristökysymyksenä*. Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura.
- Helsingin Sanomat* (2021) Artikkelien kommentointiohjeet, <<https://www.hs.fi/kommentit/art-2000006396703.html>> (linkki tarkistettu 26.10.2021).
- Herzog, Hal (2010) *Some We Love, Some We Hate, Some We Eat. Why It's So Hard to Think Straight about Animals*. New York: HarperCollins.
- Isotalus, Pekka; Jussila, Jari & Matikainen, Janne (2018) Twitter viestintänä ja sosiaalisen median ilmiönä. Teoksessa Pekka Isotalus, Jari Jussila & Janne Matikainen (toim.) *Twitter viestintänä. Ilmiöt ja verkostot*. Tampere: Vastapaino, 9–30.
- Kalof, Linda; Whitley, Cameron Thomas & Bell, Jessica (2016) Media Representations of Animals in Urban Canada. Teoksessa Daniel Moorehead (toim.) *Animals in Human Society: Amazing Creatures Who Share Our Planet*. Lanham: University Press of America, 105–126.
- KMT (2021) *KMT 2020 lehtien lukijamäärät*, <https://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2021/01/KMT_2020_lukijamaarat-26-01-2021.pdf> (linkki tarkistettu 26.10.2021).

- Kummala, Petteri (2016) *Tämä ei ole luontoa! Hybridi, ympäristön luovuus ja urbaani monimuotoisuus. Kaupunkiluonnon esteettiset ulottuvuudet Helsingin keskustan kaupunkitilassa*. Helsinki: Unigrafia.
- Kupiainen, Reijo (2007) Voiko kuvaa lukea? Visuaalisen lukutaidon kysymyksiä. Teoksessa Leena-Maija Rossi & Anita Seppä (toim.) *Tarkemmin katsoen. Visuaalisen kulttuurin lukukirja*. Helsinki: Gaudeamus, 36–54.
- Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne (2013) Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen; Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.) *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 193–215.
- Linné, Tobias (2016) Cows on Facebook and Instagram: Interspecies Intimacy in the Social Media Spaces of the Swedish Dairy Industry. *Television & New Media* vol. 17:8, 719–733.
- Lorimer, Jamie (2015) *Wildlife in the Anthropocene. Conservation after Nature*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Lähdesmäki, Heta (2020) *Susien paikat. Ihminen ja susi 1900-luvun Suomessa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Maddox, Jessica (2021) The Secret Life of Pet Instagram Accounts: Joy, Resistance, and Commodification in the Internet's Cute Economy. *New Media & Society* vol. 23:11, 3332–3348. DOI:10.1177/1461444820956345
- Molloy, Claire (2011) *Popular Media and Animals*. Houndmills: Palgrave Macmillan.
- Nygren, Nina V. (2017) Monilajinen, oppiva kaupunki. Teoksessa Pia Bäcklund; Jouni Häkli & Harry Schulman (toim.) *Kansalaiset kaupunkia kehittämässä*. Tampere: Tampere University Press, 161–180.
- Nygren, Nina & Peltola, Taru (2014) Yllätyksen politiikka liito-oravakartoituksessa. *Alue ja ympäristö* vol. 43:2, 4–16.
- Nyman, Jopi & Schuurman, Nora (2016) Introduction. Teoksessa Jopi Nyman & Nora Schuurman (toim.) *Affect, Space and Animals*. Lontoo: Routledge, 1–9.
- Paasonen, Susanna (2014) Juhannustanssien nopea roihu ja Facebook-keskustelun tunneintensiteetit. *Media & Viestintä* vol. 37:4, 22–39.
- Parkinson, Claire (2019) *Animals, Anthropomorphism and Mediated Encounters*. Lontoo: Routledge.
- Pearson, Chris (2016) History and Animal Agencies. Teoksessa Linda Kalof (toim.) *The Oxford Handbook of Animal Studies*. Oxford: Oxford University Press.
- Peltola, Taru & Ratamáki, Outi (2020) Havaintoja susikiistasta #1: Pureeko yhteistoiminta susikiistaan? Saatavilla: <<http://www.collaboration.fi/2020/11/30/pureeko-yhteistoiminta-susikiistaan/>> (linkki tarkistettu 8.11.2021).
- Philo, Chris & Wilbert, Chris (2000) Animal Spaces, Beastly Places. An Introduction. Teoksessa Chris Philo & Chris Wilbert (toim.) *Animal Spaces, Beastly Places. New Geographies of Human-Animal Relations*. Lontoo: Routledge, 1–34.
- Puro, Jukka Pekka (2009) Pyhä sota kaupunkikaneja vastaan. Teoksessa Auli Harju (toim.) *Journalismikritiikin vuosikirja 2009*. Tampere: Journalismin tutkimusyksikkö, 96–104.
- Rantasila, Anna (2018) Tahmaiset affektit: Fukushima Daiichin ydinonnettomuus YLE:n uutisoinnin verkkokommenteissa. *Lähikuva* vol. 31:3, 30–45. DOI: <https://doi.org/10.23994/lk.76570>
- Ritvo, Harriet (2007) On the Animal Turn. *Daedalus* vol. 136: 4, 118–122.
- Räsänen, Tuomas (2020) Merikotkan ahdinko ja hoivasuojelun synty. Teoksessa Tuomas Räsänen & Nora Schuurman (toim.) *Kanssakulkijat. Monilajisten kohtaamisten jäljillä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 285–312.
- Salmia, Tiina (2018) Monkey in the Self-Portrait – The Non-Human Animal and the Question of Self-Representation. *WiderScreen* 3/2018, 1–19. Saatavilla: <<http://widerscreen.fi/numerot/2018-3/monkey-in-the-self-portrait-the-non-human-animal-and-the-question-of-self-representation/>> (linkki tarkistettu 23.3.2022).
- Schmidt, Jan Hinrik (2014) Twitter and the Rise of Personal Publics. Teoksessa Katrin Weller; Axel Burns; Jean Burgess; Merja Mahrt & Cornelius Puschmann (toim.) *Twitter and Society*. New York: Peter Lang, 3–14.
- Schuurman, Nora & Dirke, Karin (2020) From Pest to Pet: Liminality, Domestication and Animal Agency in the Killing of Rats and Cats. *Trace: Journal for Human-Animal Studies* vol. 6, 2–24. DOI: <https://doi.org/10.23984/fjhas.86934>
- Seppänen, Janne (2005) *Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuovan tulkitsijalle*. Tampere: Vastapaino.

Sveningsson Elm, Malin (2009) How Do Various Notions of Privacy Influence Decisions in Qualitative Internet Research? Teoksessa Annette N. Markham & Nancy K. Baym (toim.) *Internet Inquiry: Conversation about Method*. Lontoo: Sage, 69–87.

Swart, Sandra S. (2011) Review of Brantz, Dorothee, ed., *Beastly Natures: Animals, Humans, and the Study of History*. H-Environment, H-Net Reviews. Saatavilla: <<http://www.h-net.org/reviews/showrev.php?id=31301>> (linkki tarkistettu 17.3.2022).

Tilastokeskus (2020) Internetin käyttö medioiden seuraamiseen ja viestintään lisääntynyt, Saatavilla: <https://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2020/sutivi_2020_2020-11-10_tie_001_fi.html> (linkki tarkistettu 27.10. 2021).

Tolvanen, Mattias (2002) *Kaupunkiluonto*. Helsinki: WSOY.

Tuomivaara, Salla (2016) Eläimet – luonnon ja yhteiskunnan rajoilla. Teoksessa Jarno Valkonen (toim.) *Ympäristösosiologia*. 2. painos. Jyväskylä: SoPhi, 115–141.

Turtiainen, Riikka & Sari Östman (2013) Verkkotutkimuksen eettiset haasteet: Armi ja anoreksia. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen; Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.) *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 49–67.

Valtari, Minna (2020) Sosiaalinen media Suomessa: Selkeää kasvua vuonna 2020, Saatavilla: <<https://lmsomeco.fi/blogi/sosiaalinen-media-suomessa/>> (linkki tarkistettu 27.10. 2021).

Venäläinen, Juhana (2017) "Numerot voivat näyttää sataa, mutta juna ei kulje" – Populaarin verkkokeskustelun perspektiivi kansalliseen velkakulttuuriin ja kestävä taloudenpidon ehtoihin. *Elore* vol. 24:2, 1–29. DOI: <https://doi.org/10.30666/elore.79301>

vieraslajit.fi (2021) Vieraslajit. Saatavilla: <<https://vieraslajit.fi/lajit>> (linkki tarkistettu 5.11.2021).

Vuorisalo, Timo (2015) Muutoksen pysyvyys? Kaupunkieläimet ja kaupunkilaisten eläinasenteet 1800-luvulta nykypäivään. Keynote-esityelmä Eläintutkimuspäivillä Tampereen yliopistossa 17.4.2015.

Wolch, Jennifer (1998) Zöopolis. Teoksessa Jennifer Wolch & Jody Emel (toim.) *Animal Geographies: Places, Politics, and Identity in the Nature-Culture Borderlands*. Lontoo: Verso, 119–138.

Wolch, Jennifer R.; West, Kathleen & Gaines, Thomas E. (1995) Transspecies Urban Theory. *Environment and Planning D: Society and Space* vol. 13:6, 735–760.

YLE (2019) Keskusteluohje. Saatavilla: <<https://yle.fi/aihe/s/keskusteluohje>> (linkki tarkistettu 26.10. 2021).